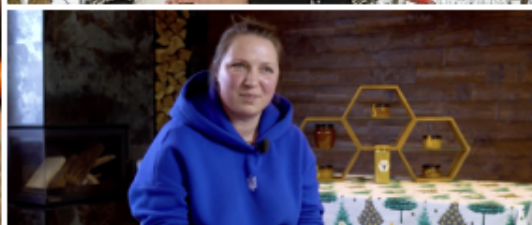

↑ Незалежність

Аналіз соціальної рентабельності інвестицій (SROI)

Благодійний фонд «Повір у себе» (далі — БФ "Повір у себе") доручив компанії Ruban Litvinova Social Impact Advisory у партнерстві з Envoy Partnership провести оцінювання проєкту "Курс на незалежність", раунд 1.0 2023, заснованого на принципах соціальної рентабельності інвестицій (SROI), викладених організацією Social Value UK.

Завдання передбачало застосування методології SROI, і до його обсягу не входив аудит або підтвердження вірогідності фінансових та інших даних, зібраних БФ "Повір у себе" в цілях дослідження SROI.

В оцінюванні SROI використовується низка чітко сформульованих припущень, які мають враховуватися під час розгляду результатів дослідження.

Дослідницька група: Ruban Litvinova Social Impact Advisory та Envoy Partnership

Ruban Litvinova Social Impact Advisory — це перша українська агенція з розробки науково обґрунтованих стратегій соціального впливу. Ми допомагаємо поінформованим українським бізнес-лідерам перетворювати свої великі ідеї та прагнення на покращення добробуту українців, використовуючи силу свого впливу. Наше завдання полягає у створенні ефективної стратегії соціального впливу, що відповідає бізнес-моделі й ґрунтується на глибокому розумінні українського контексту. За допомогою провідної світової методології аналізу SROI ми визначаємо соціальну цінність, щоб оцінити ефективність дій та надати прозору інформацію про їхній вплив.

Компанія Ruban Litvinova Social Impact Advisory співпрацює зі світовими експертами в галузі оцінювання соціального впливу, зокрема Social Value International, глобальною мережею, орієнтованою на управління соціальною цінністю та впливом.

rubanlitvinova.com

Envoy Partnership — це компанія, яка надає консультаційні послуги щодо управління соціальною цінністю та впливом. Ми допомагаємо нашим клієнтам визначати, демонструвати й посилювати свій соціальний, економічний та екологічний вплив. Ми супроводжуємо організації на всіх етапах створення соціальної цінності, забезпечуючи високоякісну незалежну оцінку й аналіз SROI та соціальної цінності, а також надаємо підтримку в управлінні впливом.

Envoy має винятковий досвід у сфері SROI та соціальної цінності. Ми є партнером Social Value UK (SVUK) і залучаємо практиків та інструкторів зі SROI акредитованих SVUK.

envoypartnership.com

АНОТАЦІЯ

У цьому звіті висвітлюється соціальний вплив проєкту "Курс на незалежність" у контексті війни в Україні. У ньому також описуються наслідки війни для добробуту вразливих груп населення в Україні та важливість підтримки проєкту "Курсу на незалежність" для мініпідприємців та інших уражених.

Проєкт "Курс на незалежність" — це спільна робота БФ "Повір у себе" й Агрохолдингу "АСТАРТА-Київ" (далі — Холдинг) за фінансової підтримки Business Support Services Facility. Цей фонд співфінансується компанією DEG Impulse gGmbH та Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини.

Перший раунд проєкту, відомий як "Раунд 1.0 2023", тривав з 29 вересня 2022 року по 10 грудня 2023 року. Важливо зазначити, що проєкт було запущено у складний для України період, коли країна переживала повномасштабне вороже вторгнення з боку Росії. Це вторгнення призвело до численних викликів і проблем для українського народу й бізнесу через терористичні атаки, окупацію українських територій, запуски ракет по інфраструктурі та цивільних об'єктах, перебої електропостачання та навіть повне відключення електроенергії.

Варто зазначити, що значна частина українських мікро-, малих і середніх підприємств (ММСП) була розташована в регіонах, які безпосередньо постраждали від активних бойових дій. Попри такі негаразди, багатьом ММСП вдалося продовжити свою діяльність, перемістившись до іншої частини країни або за межі України.

БФ "Повір у себе" доручив дослідницькій групі оцінити результати

Ключовими прагненнями Благодійного фонду щодо впливу є забезпечення громад, які приймають внутрішньо переміщених осіб (ВПО), продуктами харчування шляхом нарощування потенціалу місцевих дрібних виробників; покращення економічного добробуту мешканців громад; інтеграція ВПО в місцеву економічну діяльність; забезпечення продовольчої безпеки в умовах війни й післявоєнного відновлення країни.

проєкту "Курс на незалежність" і визначити його соціальну цінність на основі принципів соціальної рентабельності інвестицій (SROI). Соціальна рентабельність інвестицій забезпечує основу для визначення та врахування набагато ширшого поняття цінності, допомагає зрозуміти, як відбуваються зміни з огляду на соціальні, екологічні та економічні результати, які вимірюються у грошовому вираженні.

Щоб дослідити природу й значення різних результатів, важливих для ключових зацікавлених сторін і для діяльності проєкту, а також перевірити причинний зв'язок між ними, у проєкті "Курс на незалежність" застосовувалася теорія змін. Щоб переконатися, що очікувані зміни дійсно мали місце, були залучені ключові зацікавлені сторони, а для доведення й підтвердження фактичних результатів змін також проводилися онлайн-опитування.

Вимірні дані було зібрано від наступних груп ключових зацікавлених сторін:

1. МСП-переможці
2. Родини МСП-переможців
3. Учасники бізнес-тренінгів
4. Працівники
5. Виробники обладнання
6. Громада, зокрема вразливі категорії мешканців

Початкова мета проекту була не просто досягнута, але й призвела до численних додаткових наслідків.

Наприклад, покращення професійних навичок мікропідприємців сприятиме підвищенню їхньої впевненості в собі й готовності масштабувати свій бізнес, а підвищення індивідуальної економічної безпеки призводить до покращення добробуту самих підприємців і їхніх родин.

На основі теорії змін було визначено 11 вимірних наслідків, про які було отримано дані, що свідчать про зміни в усіх групах наслідків. Відповідно до принципів SROI для всіх вимірних наслідків було встановлено фінансові проксі-показники, щоб визначити грошову вартість кожного з них.

Розрахунок SROI передбачає обчислення дисконтованої приведеної вартості прибутку залежно від кількості зацікавлених сторін для кожного наслідку, поділеної на загальну суму інвестицій.

$$SROI = \frac{\text{Приведена вартість}}{\text{Сума інвестицій}}$$

Загальна приведена вартість прибутку за групами зацікавлених сторін проекту "Курс на незалежність", раунд 1.0 2023, становить:

Зацікавлені сторони	Приведена вартість за 5 років
МСП-переможці	633 545 євро
МСП-учасники	59 1676 євро
Родини МСП-переможців	2 120 708 євро
Працівники	609 316 євро
Виробники	567 858 євро
Громада	674 130 євро
Загальна приведена вартість	4 664 725 євро

Сума інвестицій у проект становить 999 986 євро й дорівнює сумі гранту, наданого у вигляді фінансової підтримки від Business Support Services Facility, що співфінансується компанією DEG Impulse gGmbH.

Дослідження показує, що **кожен 1 євро, вкладений у проект "Курс на незалежність", повертає суспільству 4,66 євро** у вигляді соціальних та економічних результатів, як-от індивідуальна економічна безпека, добробут, професійні навички й економічні вигоди для територіальних громад і українського суспільства. Це

ЗМІСТ

Історія проєкту	7
Контекст	9
Про SROI	15
Методологія дослідження	17
Визначення ключових зацікавлених сторін	19
Картування результатів. Карта впливу	26
Розрахунки SROI	29
Висновки	48
Додаток 1. Анкета для 60 МСП-переможців	49
Додаток 2. Анкета для 58 МСП-слухачів	60
Додаток 3. Анкета для виробників обладнання	64

КУРС НА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ: КРАФТОВА СИРОВАРНЯ ВІДНОВИЛА ВИРОБНИЦТВО ТА ОТРИМАЛА НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ

Проект "Курс на незалежність"² є спільною ініціативою БФ "Повір у себе" та Агрохолдингу "АСТАРТА-Київ" за фінансової підтримки Business Support Services Facility, що співфінансується компанією DEG Impulse gGmbH і Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини. Перший раунд проекту тривав з 29 вересня 2022 року по 10 грудня 2023 року ("Раунд 1.0 2023").

Проект "Курс на незалежність" має на меті допомогти вразливим категоріям населення та ВПО подолати негативні наслідки війни шляхом:

- посилення економічної спроможності чинних малих підприємств у цільових громадах;
- створення продовольчого банку для нужденних у громадах, які беруть участь у проекті.

Підхід Проекту базується на розумінні того, що економічна безпека формується шляхом поєднання індивідуальних знань і навичок з активним залученням партнерів і родин, громад, державного й приватного секторів, а також громадянського суспільства, а також формування сприятливого середовища для реалізації потенціалу ВПО.

Цілі впливу

Ключовою ціллю впливу БФ "Повір у себе" є надання громадам, у яких проживають внутрішньо переміщені особи, підтримки, що призведе до

- стимулювання місцевої економіки шляхом створення місцевого дрібного виробництва;
- покращення економічного добробуту мешканців громади;
- інтеграції ВПО в місцеву економічну діяльність;
- а також забезпечення продовольчої безпеки в умовах війни й післявоєнного

Ці цілі досягаються шляхом реалізації наступних заходів:

Підвищення рівня знань у сфері бізнес-планування, організаційних, юридичних і фінансових аспектів індивідуального підприємництва, виробництва харчових продуктів, перероблення сільськогосподарської продукції, аграрного сектору тощо для забезпечення здатності вести сталий бізнес.

Проведення конкурсу бізнес-ідей серед ВПО та вразливих категорій громадян для створення нових робочих місць, забезпечення самозайнятості та розвитку малого бізнесу.

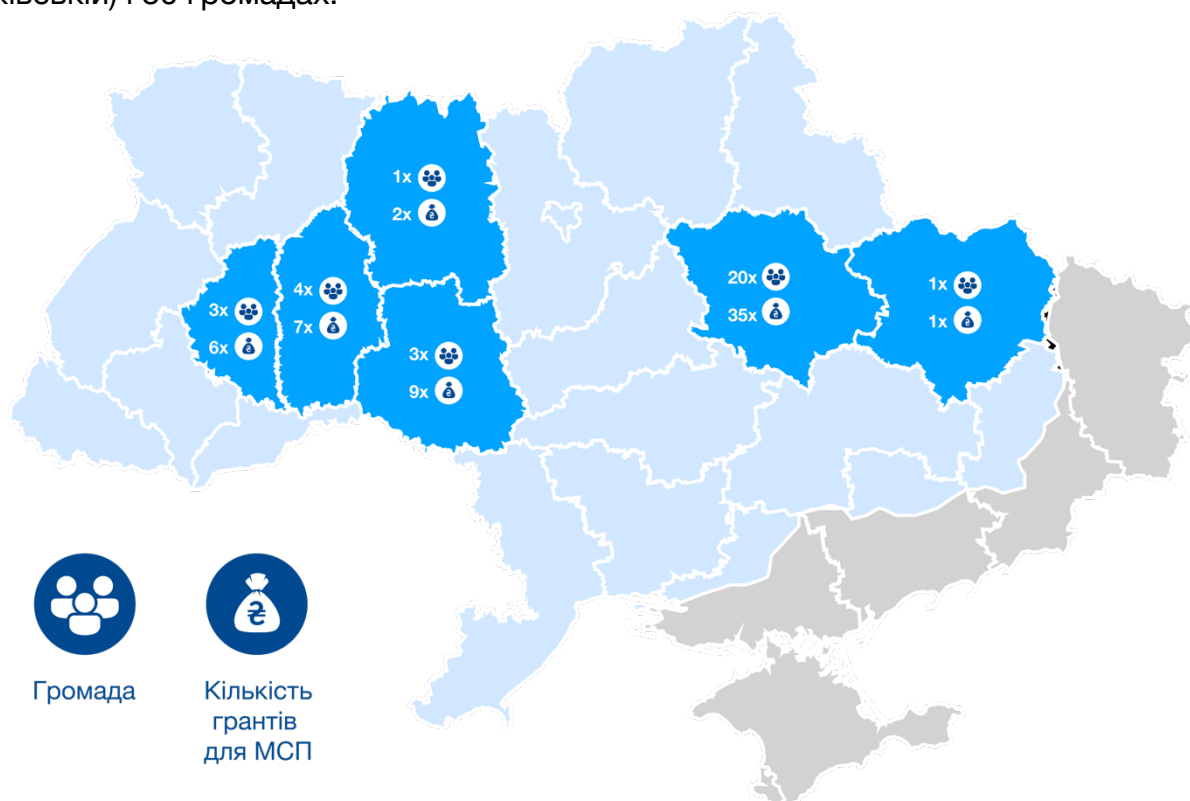
Бюджет

Загальний бюджет Раунду 1.0 2023 проекту становить 1 млн євро, з них 898 тис. євро — обладнання, 94 тис. євро — організаційні витрати (навчання, заробітна плата регіональних менеджерів).

Проект проводився у 6 областях України (Полтавській, Вінницькій, Хмельницькій, Тернопільській, Житомирській і Харківській) і 30 громадах.

Проект надав учасникам можливість пройти бізнес-тренінги й отримати грантову підтримку у вигляді обладнання та устаткування українського виробництва на суму, еквівалентну не менше ніж 12 тис. євро на одну бізнес-ідею, а також підтримку для подальшої реалізації (нетворкінг, включення до логістичних ланцюгів Холдингу в разі необхідності, проведення ярмарків тощо). В межах проекту кожен учасник зобов'язується передати 10% від суми гранту у вигляді виготовленої продукції до громадського продовольчого банку. Функцію формування продовольчого банку та його розподілу виконує місцева влада.

В межах Раунду 1.0 2023 проекту було розглянуто 200 заявок від місцевих МСП, серед яких було відібрано 60 бізнес-ідей з галузей, пов'язаних з виробництвом продуктів харчування й переробкою сільськогосподарської продукції. Пріоритет надавався бізнес-ідеям, які б створювали робочі місця для ВПО, ветеранів та інших вразливих груп населення.

КОНТЕКСТ

Контекст війни

Вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року суттєво вплинуло на економічний та емоційний добробут усіх українців: окуповані території, зруйнована інфраструктура, постійні обстріли цивільних об'єктів призвели до загибелі тисяч українців, руйнування або призупинення роботи підприємств, порушення ланцюгів постачання, переміщення понад 11 мільйонів людей як за межі, так і всередині України.

Війна призвела до незліченних людських жертв і руйнування цілих населених пунктів, величезної кількості поранень і найбільш значного з часів Другої світової війни переміщення населення як в межах України, так і в інші країни. Станом на вересень 2023 року Управління Верховного комісара ООН з прав людини (UNHCHR)¹ зафіксовано 27 149 жертв серед цивільного населення, з яких 9 614 загинули та 17 535 отримали поранення. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (UNHCR)², 6,2 мільйона осіб отримали тимчасовий захист у сусідніх країнах, а Міністерство соціальної політики України³ повідомляє про майже 5 мільйонів офіційно зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб. За підрахунками Управління ООН з координації гуманітарних справ⁴ 17,6 мільйона осіб потребують гуманітарної допомоги.

Вразливі категорії українців першими зазнали негативного впливу, а нові категорії поповнили лави вразливих, створивши надмірне навантаження на громади.

Війна критично відбилась на рівні життя населення та збільшила ступінь вразливості осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, зробивши їх менш стійкими до різних кризових ситуацій. Серед категорій, які потребують особливої підтримки й допомоги, — люди похилого віку (60 років і старші), особливо самотні, люди з інвалідністю та їхні опікуни, багатодітні сім'ї та малозабезпечені категорії населення.

Нові категорії українців поповнюють ряди вразливих внаслідок війни й також потребують соціальної підтримки та фінансової допомоги. Це внутрішньо переміщені особи (ВПО), родини військових, військові, що отримали поранення, демобілізовані військові та ветерани.

Все це створило надмірне навантаження на економіку громад, і це навантаження продовжує зростати. ВПО працездатного віку потребують доступного житла та роботи, іншим вразливим категоріям необхідні соціальні послуги й фінансова допомога, а підприємці щодня борються за те, щоб зберегти свій бізнес або відновити діяльність після переміщення.

Війна суттєво вплинула на мікро-, малі та середні підприємства (ММСП) у малих і середніх громадах. Історично вони мали обмежений доступ до знань у сфері фінансів і бізнесу, а тепер потребують підтримки, щоб впоратися з новими викликами в умовах повної невизначеності.

ММСП складають 99,97% від загальної кількості зареєстрованих підприємств в Україні. На цих підприємствах було зайнято майже 82% робочої сили України, або 7,4 мільйона осіб, і до лютого 2022 року вони генерували 65% загального обсягу реалізації товарів, робіт і послуг.⁵

1. Україна: оновлена інформація про жертви серед цивільного населення (UNHCHR)

2. Ситуація з біженцями в Україні

3. Міністерство соціальної політики

4. ГУМАНІТАРНЕ РЕАГУВАННЯ УКРАЇНИ 2023. Ситуаційний звіт

5. Фінансування МСП і підприємців 2022 року: підрахунки Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD)

Під час війни ММСП постраждали від втрати виробничих потужностей через переміщення персоналу, брак фінансових ресурсів для перебазування, відновлення або перезапуску своєї діяльності, а також від перебоїв електропостачання або навіть відключень електроенергії через регулярні атаки на енергетичну інфраструктуру.

Попри виклики, згідно з дослідженням "Індекс настроїв малого бізнесу"⁶, більшість підприємців, а саме 76%, планують розширювати свій бізнес у 2023 році. Серед них 28% планують розширити свою географію присутності, 26% мають намір відкрити нові напрямки, 25% планують вийти на зовнішні ринки, а 21% найматимуть нових працівників. Більшість респондентів (67%) шукатимуть нове фінансування для цього.

При цьому українським ММСП часто важко продемонструвати свою кредитоспроможність і надати заставу, яку вимагають традиційні банківські системи, що значно обмежує їхній доступ до фінансових ресурсів. Аналіз, проведений представництвом Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні, виокремлює брак доступних

Надання доступу до доступного фінансування та зміцнення потенціалу місцевих ММСП може стати якорем порятунку для громад, оскільки вони можуть створювати нові робочі місця, генерувати податки до місцевого бюджету й слугувати прикладом стійкості та незламності для інших мешканців. Розвиток місцевих виробників сільськогосподарської продукції також має важливе значення для продовольчої безпеки громад, особливо в умовах, коли порушуються ланцюги постачання, а гуманітарна допомога зменшується.

"Астарта" працює в громадах понад 30 років і реалізувала десятки проєктів з підтримки та нарощування потенціалу громад. З початком повномасштабної війни Холдинг і Фонд почали докладати ще більше зусиль для посилення стійкості та спроможності громад, в яких вони працюють.

На 2022–2023 роки вони розробили й реалізували наступні проєкти⁸:

Гуманітарний проєкт **Common Help UA** був створений з партнерами від початку повномасштабної російської військової агресії в Україні.

Проєкт Safe Space був спрямований на створення безпечних громад у трьох населених пунктах для надання соціально-психологічної підтримки, соціальної інтеграції та нових можливостей для розвитку.

Проєкт "Сміливі" спрямований на розвиток бізнес-ідей мікропідприємців, зокрема ВПО, родин військовослужбовців, вразливих категорій населення з місцевих громад.

На момент написання звіту "Астарта" та БФ "Повір у себе" розпочинають другу хвилю проєкту "Курс на незалежність" і розробляють українську "Програму життєстійкості" у партнерстві з Міністерством соціальної політики України, спрямовану на зміцнення життєстійкості та розвиток потенціалу територіальних громад і їхніх членів, особливо вразливих категорій.

В межах цієї програми Холдинг і БФ "Повір у себе" провели всеукраїнське дослідження потреб вразливих категорій громадян, яке підтвердило критично низький рівень економічного добробуту й незадовільний емоційний стан мешканців громад, які належать до цих категорій.

6. Індекс настроїв малого бізнесу, дослідження Європейської бізнес-асоціації

7. Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні

8. Сайт благодійного фонду "Повір у себе": <https://povirusebe.org/en/projects>

Дослідження охоплює людей похилого віку, людей з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб (ВПО), родини військових, військових, що отримали поранення, демобілізованих військових і ветеранів і проводилося протягом червня-липня 2023 року в три етапи: обговорення у фокус-групах, інтерв'ю та кількісне опитування.

Згідно з результатами, представники всіх категорій респондентів відзначали значні зміни у своєму житті під час повномасштабної війни. В усіх категоріях учасники особливо виділяли зниження купівельної спроможності, що змусило їх змінити свій харчовий раціон і купувати продукти нижчої якості. Зниження якості харчових продуктів стало спільною проблемою для всіх категорій респондентів.

Фінансові труднощі, як-от брак грошей, низькі пенсії та високі ціни на товари й послуги, є одними з найважливіших чинників незадоволеності своїм життям для респондентів з-поміж ВПО, людей віком 60+ і людей з інвалідністю. Респонденти також повідомляють про проблеми зі здоров'ям, відсутність фізичної безпеки й поганий емоційний стан як про фактори, що суттєво впливають на їхнє життя.

Більшість респондентів майже постійно відчують емоційний стрес, що свідчить про негативний психологічний стан більшості. У 56% респондентів спостерігається знижений рівень емоційного та психологічного добробуту, а ще 8% потрапляють до категорії підвищеного ризику виникнення депресії.

Регіон	Кількість громад	Населення громад	 60+	 ВПО	 Люди з інвалідністю	 Родини у скруті	 Родини військово-службовців
Полтава	20	384 586	27%	12%	9%	4%	1%
Хмельницький	4	66 216	33%	8%	8%	1%	1%
Вінниця	3	78 859	26%	12%	7%	2%	-
Тернопіль	3	77 187	32%	5%	4%	2%	-
Житомир	1	30 865	16%	7%	5%	1%	1%
Харків	1	30 791	27%	75%	5%	1%	3%

Розв'язати проблему можна лише об'єднавши зусилля багатьох зацікавлених сторін — державної та місцевої влади, бізнесу та донорів.

Україна продемонструвала свою здатність справлятися навіть з найскладнішими викликами. Оскільки війна триває, очевидно, що українському бізнесу необхідно зберігати пильність і адаптуватися, щоб досягти успіху всупереч поточним викликам.

Вплив на вразливі групи громадян в українських громадах

(соціологічне дослідження на замовлення компанії "Астарта")

Повномасштабна війна в Україні створила значні виклики не лише для бізнесу по всій країні, але й для кожної окремої людини. Наслідки війни пов'язані з економічною та соціальною нестабільністю, порушенням повсякденним життям в Україні.

Війна критично відбилась на рівні життя населення та збільшила ступінь вразливості осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, зробивши їх менш стійкими до різних кризових ситуацій. Через повномасштабну війну кількість людей, які опинилися в складних життєвих обставинах і потребують допомоги, продовжує зростати. Відсоток населення, яке може опинитися в складних життєвих обставинах і потребувати соціальних послуг, доповнюється новими категоріями, які стають вразливими через воєнний стан.

Серед груп населення, які потребують особливої підтримки та допомоги, — люди похилого віку (60 років і старші), особливо самотні, люди з інвалідністю та їхні опікуни, багатодітні сім'ї та малозабезпечені категорії населення. Внаслідок війни з'явилися нові категорії населення, зокрема внутрішньо переміщені особи (ВПО), родини військових, військові, що отримали поранення, демобілізовані військові та ветерани.

Дослідження складається з трьох етапів: якісний етап з обговореннями у фокус-групах (червень 2023 року), якісний етап зі співбесідами (липень 2023 року) та кількісний етап (липень 2023 року).

Дослідження проводилося в рамках проєкту з розробки обґрунтованої стратегії соціального проєкту "Програма життєстійкості". Метою дослідження було вивчення національного контексту й визначення потреб населення України, які є критично важливими для цільових груп проєкту. Зокрема, люди похилого віку, люди з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи (ВПО), родини військових, військові, що отримали поранення, демобілізовані військові та ветерани.

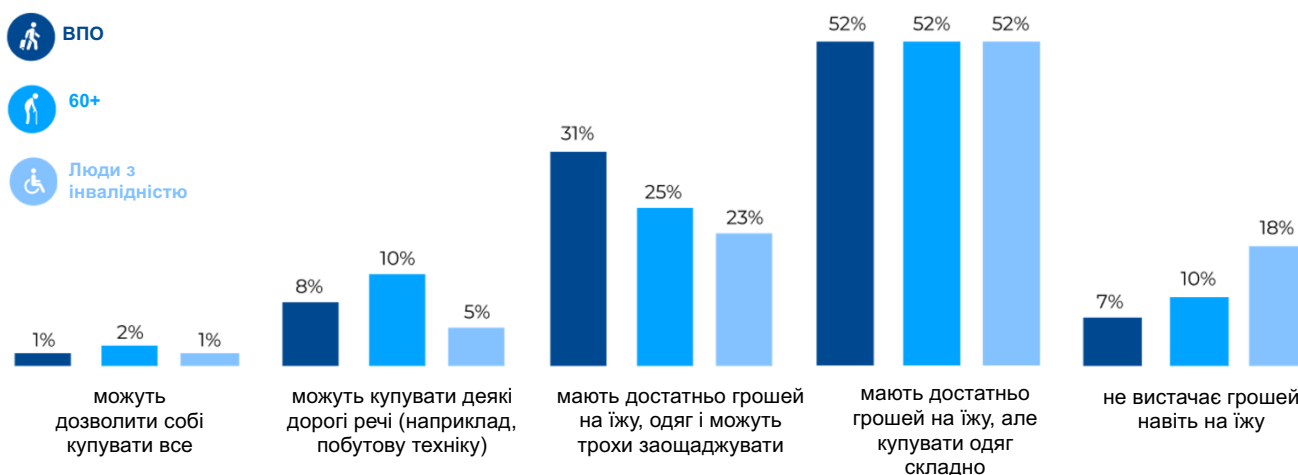
Рівень добробуту

Згідно з дослідженням потреб вразливих категорій, 62% респондентів стверджують, що можуть дозволити собі лише їжу. Більшість вразливих груп мають низький рівень емоційного добробуту. Рівень задоволеності життям і емоційного добробуту корелює з матеріальним добробутом людини. Відсоток респондентів, задоволених своїм життям, значно нижчий серед тих, хто може дозволити собі лише їжу (7%), порівняно з тими, хто може дозволити собі купувати побутову техніку (35–40%).

За час повномасштабної війни представники всіх категорій респондентів відзначали значні зміни у своєму житті. В усіх категоріях учасники особливо виділяли зниження купівельної спроможності, що змусило їх змінити свій харчовий раціон і купувати продукти нижчої якості. Зниження якості харчових продуктів стало спільною проблемою для всіх категорій респондентів.

Зростання цін на комунальні послуги, харчові продукти та інші товари й послуги в поєднанні з наявністю хворого члена сім'ї призвело до фінансових труднощів і скорочення бюджету. Як наслідок, хоча базові потреби все ще задовольнялися, змінювався харчовий раціон, що призводило до зменшення споживання м'яса, овочів і фруктів. Однак сім'ї, які проживають у сільській місцевості та мають власні домогосподарства, становили виняток з

Більшість респондентів у цих трьох категоріях мають дохід, який покриває лише базові потреби в харчуванні (а іноді в них виникають проблеми навіть із цим): 52% внутрішньо переміщених осіб (ВПО) стверджують, що їм вистачає грошей лише на їжу, а ще 7% заявили, що їм зовсім не вистачає на їжу.

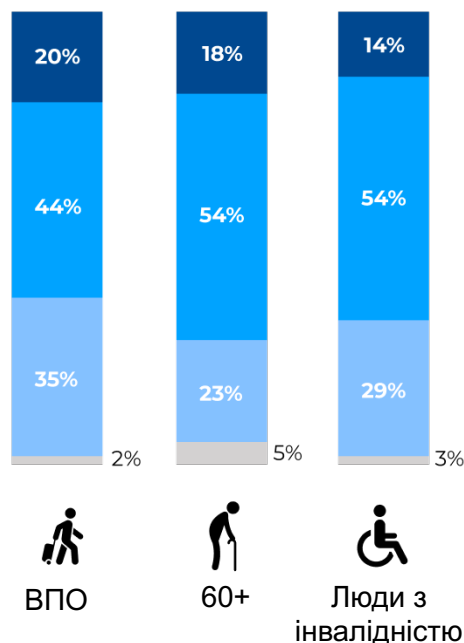
Задоволеність рівнем життя

У дослідженні також зазначається, що більшість респондентів у всіх трьох категоріях (ВПО, люди віком 60+, люди з інвалідністю) повідомили, що вони "помірно" задоволені своїм життям. Серед причин незадоволеності й того, чому респонденти оцінюють свою задоволеність як "помірну" або не найвищу, виділяються кілька основних: фінансові труднощі, як-от брак грошей, низькі пенсії та високі ціни на товари й послуги. Деякі також згадують про проблеми зі здоров'ям і вплив війни на їхню безпеку та емоційний добробут.

Крім того, на це впливають труднощі, пов'язані з переміщенням і житловими умовами, зокрема погіршення житлових умов через переселення й відчуття, що ви знаходитесь далеко від дому. Всі ці фактори сприяють загальній незадоволеності й створюють проблеми у повсякденному житті респондентів.

Наскільки Ви задоволені тим, як складається Ваше життя?

■ Задоволені життям
■ Середній рівень
■ Незадоволені життям
■ Н/Д

Емоційний добробут

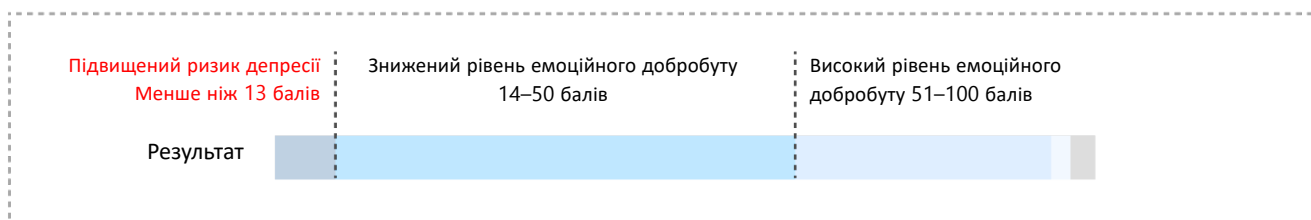
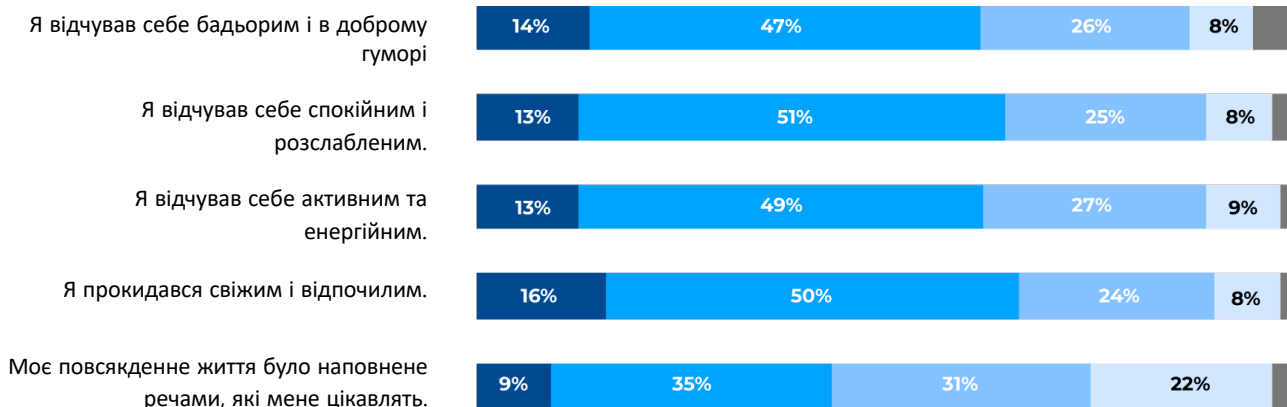
Для оцінки емоційного та психологічного добробуту респондентів використовувався стандартизований Тест на добре самопочуття (WHO-5), розроблений Всесвітньою організацією охорони здоров'я. Результати демонструють, як часто респонденти відчувають себе енергійними й відпочилими та займаються улюбленими справами.

Більшість респондентів майже постійно відчувають емоційний стрес, що свідчить про негативний психологічний стан більшості. У 56% респондентів спостерігається знижений рівень емоційного й психологічного добробуту, а

Більшість респондентів, 61–66%, повідомили, що більшість часу / майже ніколи або ніколи не мали гарного настрою, не відчували спокою, відчували брак енергії та не прокидалися з відчуттям бадьорості. Ситуація дещо краща, коли йдеться про участь у цікавих для респондента видах діяльності: "лише" 51% не беруть участі у заходах, які приносять задоволення.

Самооцінка рівня емоційного добробуту респондентів за останні 2 тижні (WHO-5)

■ Ніколи ■ Іноді ■ Більшість часу ■ Постійно ■ Н/Д

ПРО SROI

Соціальна рентабельність інвестицій (SROI) — це система для визначення й урахування цієї набагато ширшої концепції цінності; вона спрямована на зменшення нерівності та запобігання погіршенню стану довкілля, а також на підвищення добробуту завдяки врахуванню соціальних, екологічних і економічних витрат і користі.

Фонди, які інвестують у створення соціальної цінності, можуть використовувати SROI спочатку як засіб, який допоможе їм вирішити, куди інвестувати, а пізніше — для оцінювання ефективності та розвитку через певний час. Цей підхід дозволяє інвестору оцінити розуміння кандидата та його готовність створювати соціальну, екологічну чи економічну цінність.

Аналіз SROI передбачає більше ніж звичайний бухгалтерський облік і аналіз ефективності витрат, які зосереджені на потребах донора, оскільки відображає позицію бенефіціарів і допомагає зрозуміти, які зміни для них відбулися (позитивні чи негативні), а також цінність таких змін: тобто, наскільки важливими для них будуть ці зміни через певний час.

За методикою SROI зміни оцінюються у спосіб, який є актуальним для осіб чи організацій, які їх відчують або сприяють їм. Аналіз SROI допомагає зрозуміти, як відбуваються зміни з огляду на соціальні, екологічні та економічні результати, які вимірюються у грошовому вираженні. Це дозволяє розрахувати співвідношення прибутку та витрат. Наприклад, співвідношення 3:1 означає, що інвестиція в 1 фунт стерлінгів приносить 3 фунти стерлінгів соціальної цінності.

Цінність — це те, наскільки певні речі є важливими для людини, а отже, вона за своєю суттю суб'єктивна. Також цінність буде різною для різних людей у різних культурах і різних контекстах.

SROI розв'язує цю проблему, оцінюючи зміни, спричинені втручанням, у спосіб, актуальний для осіб, які зазнали такого втручання. Крім того, оскільки деякі зміни, яких зазнають бенефіціари в результаті програмних інтервенцій, не мають ринкової ціни або об'єктивної вартості (наприклад, зростання оптимізму), у розрахунку SROI використовуються "проксі-показники", у яких вимірюватимуться такі наслідки, щоб оцінити створену соціальну цінність.

Однак використання грошової вартості як засобу обчислення соціальної цінності не позбавлене критики. Деякі науковці та практики стверджують, що визначення грошової вартості (проксі-показників) деяких невимірних наслідків (підвищення впевненості та самооцінки тощо) передбачає елемент припущення, яким можна маніпулювати.

Прихильники SROI стверджують, що, як і у звичайному фінансовому обліку, дотримання принципів (див. бічну панель з принципами SROI) стане відповіддю на таку критику.

Принципи SROI

SROI було розроблено на основі соціального обліку та аналізу ефективності витрат і базується на семи принципах¹⁰.

1. Залучення зацікавлених сторін. До процесу залучаються зацікавлені сторони, які отримали результати та інформація від яких дозволить визначити, які наслідки та як мають вимірюватися й оцінюватися.

2. Розуміння змін. Мають бути визначені як позитивні, так і негативні зміни, і чітко сформульовані способи їх здійснення.

3. Оцінювання того, що має значення. Цінність результатів визначається на основі фінансових проксі-показників.

4. Аналіз лише того, що є суттєвим. Необхідно визначити, яка інформація та докази використовуватимуться для аналізу, щоб отримати правдиву та об'єктивну картину та щоб зацікавлені сторони могли зробити обґрунтовані висновки про вплив.

5. Відсутність перебільшень. Твердження повинні стосуватися лише тих аспектів, за які відповідає організація, а також необхідно дотримуватися консервативного підходу.

6. Прозорість. Необхідно продемонструвати підстави, на яких аналіз може вважатися точним і чесним, і показати, що його результати будуть оприлюднені та обговорюватимуться із зацікавленими сторонами.

7. Підтвердження результату. Необхідно забезпечити незалежне підтвердження результату.

Опис SROI

Принципи SROI були розроблені SROI Network, міжнародною групою осіб і організацій, мета якої — сприяти кращому розумінню цінності соціальних інвестицій.

Застосування SROI починається з формування розуміння програми, того, як вона досягає своїх цілей і хто є бенефіціарами. Дуже важливою для цього процесу є розробка карти впливу, яка відображає програмну теорію змін, тобто зв'язки між вхідними ресурсами (що вкладається за програмою), діяльністю (що робиться), результатами (що виробляється або надається), наслідками (що змінюється в результаті втручання) і впливом (довгострокові зміни, яким сприяє програма). Процес також передбачає встановлення показників наслідків, які використовуватимуться для визначення того, чи результат було досягнуто. Наступним кроком є використання фінансових проксі-показників для оцінювання наслідків.

Для визначення цінності кожного наслідку для бенефіціара, бенефіціар і керівники програми оцінюють тривалість кожного наслідку й застосовують фільтри, за якими буде визначено, чи є він результатом діяльності, що аналізується. До кожного наслідку застосовуються чотири фільтри, за якими визначається вплив діяльності:

- Дедвейт — що сталося б у будь-якому випадку?
- Підставлення — чи для створення цього результату були підставлені інші результати?
- Атрибуція — хто ще зробив внесок у результат?
- Скорочення — наскільки зменшується або скорочується результат щороку?

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Кроки SROI

Аналіз SROI — це покроковий процес, що складається з шести етапів¹²:

1. Визначення предмета та ключових зацікавлених сторін: визначення предмета аналізу SROI, а також бенефіціарів проекту, яких буде залучено до процесу, і способів їх залучення.

2. Картування результатів: шляхом консультацій із зацікавленими сторонами розробка програмної теорії змін, яка показує взаємозв'язок між вхідними ресурсами, результатами й наслідками.

3. Підтвердження та визначення значення результатів: збір окремих даних про позитивні та негативні наслідки для зацікавлених сторін, та їх наступне оцінювання.

4. Визначення впливу: за допомогою інтерв'ю із зацікавленими сторонами виявлення змін або наслідків, які мали б місце в будь-якому випадку або є результатом інших факторів, і виключення їх з розгляду.

5. Розрахунок SROI: передбачає підсумування всіх вигід, віднімання всіх негативних результатів і порівняння результату з інвестиціями. На цьому етапі також проводиться аналіз чутливості.

6. Звітування, використання та впровадження: розробка плану розповсюдження та інтеграція результатів у програми організації.

Предмет дослідження

Дослідження охоплює діяльність, здійснену в межах Раунду 1.0 2023 Проекту в період з вересня 2022 року по серпень 2023 року. Зокрема, дослідження зосереджене на розумінні та визначенні соціальної цінності, яку створюють (i) міні-гранти у вигляді виробничого обладнання; і (ii) бізнес-тренінги, що проводяться для мікропідприємців.

Методи збору даних

Відповідно до описаних вище кроків аналізу SROI, дані збиралися у два етапи: якісний (липень 2023 року) та кількісний (серпень-вересень 2023 року).

Якісний етап

На якісному етапі дослідження застосовувалися різні підходи до дослідження для підвищення його вірогідності. На якісному етапі були визначені ключові зацікавлені сторони, забезпечено розуміння змін (позитивних і негативних), яких зазнали різні зацікавлені сторони в результаті реалізації проекту "Курс на незалежність", а також були визначені зміни або наслідки, які б мали місце у будь-якому випадку або є результатом інших зовнішніх чинників.

Польові дослідження включали візити до 4 територіальних громад, особисті інтерв'ю з 4 МСП-переможцями, 9 представниками органів місцевого самоврядування, 7 мешканцями громад, зокрема з 3 ВПО, 3 представниками команди проекту, а також спостережні візити до 2 виробничих майданчиків.

Кількісний етап

Метою кількісного опитування був збір індивідуальних даних про наслідки. Збір даних проводився у серпні-вересні 2023 року.

Дослідники провели кількісні опитування 3 груп бенефіціарів: мікропідприємців, учасників тренінгів і виробників обладнання. Опитування проводилися для кількісного оцінювання наслідків, визначених під час якісного дослідження.

Структуровані анкети були розроблені компанією Ruban Litvinova Social Impact Advisory за участю Envoy Partnership в межах онлайн-опитувань. Анкети наводяться в Додатках 1–3.

Анкети було перекладено з англійської на українську мову та попередньо протестовано. Після попереднього тестування посилення на фінальні анкети були надіслані наступним респондентам: 59 мікропідприємцям, 58 учасникам тренінгів та 143 постачальникам обладнання. Співробітники БФ "Повір у себе" допомогли поширити посилення на онлайн-анкети серед бенефіціарів, відповіді були передані безпосередньо дослідникам.

Відсоток відповідей був наступним: мікропідприємці — 100%, учасники тренінгу — 41%, постачальники обладнання — 9%.

Проблеми та обмеження дослідження

Дослідження проводилося в складних умовах активної війни Росії проти України. Люди все ще переживають щоденні повітряні атаки, існує високий ризик відключень електроенергії та порушення роботи критичної інфраструктури.

З огляду на характер проекту та специфіку воєнного контексту в Україні підходи, які можуть підвищити надійність дослідження, як-от рандомізовані контрольні дослідження (РКД), не були б практичними або етичними.

Дані для оцінювання змін у добробуті підприємців були зібрані за допомогою попередніх опитувань і постопитувань, у яких учасникам ставилися запитання про їхній досвід до участі в проекті та на цей час.

Розмовляти з непрямыми бенефіціарами, тобто членами сім'ї або людьми, яких підприємці підтримують фінансово, було недоцільно. У випадку з дітьми це також могло бути неетично. Було зроблено припущення, що ці непрямі бенефіціари отримують таку ж вигоду, як і прямі бенефіціари.

Ці проблеми означають, що в дослідженні було застосовано консервативний підхід. Коли ми робили судження та припущення, ми діяли з обережністю, щоб уникнути перебільшень щодо створеної соціальної цінності.

ВИЗНАЧЕННЯ КЛЮЧОВИХ

Ключові зацікавлені сторони були визначені як особи або організації, які зазнають змін або впливають на діяльність як позитивно, так і негативно, в результаті діяльності, що аналізується.

Під час аналізу SROI ми передусім прагнемо з'ясувати, наскільки велику цінність було створено або знищено і для кого. У таблиці 1 нижче представлені ключові групи зацікавлених сторін та попередня оцінка величини впливу.

Таблиця 1. Перелік ключових зацікавлених сторін та попередня оцінка величини впливу

+++ - високий вплив, ++ - помірний вплив, + - незначний вплив

Групи зацікавлених сторін	Види діяльності				
	Нове обладнання	Бізнес-тренінги	Підтримка бізнесу	Продовольчий банк	Нетворкінг
Економічна безпека	+++		+		++
60 МСП-переможців	+++		+		++
Родини 60 МСП	+++				
Працівники	+++				
Сам бізнес	+++				++
Виробники обладнання	++				
Громади	+				+
Холдинг і БФ "Повір у себе"	+				
Керівники громад	+				
Добробут і мотивація	+++	++	++	+	
58 МСП-кандидатів		++			
60 МСП-переможців	+++	++	++		
Родини 60 МСП	++				
Працівники	+				
Вразливі члени громади				+	
Навчання та освіта		++	+		
58 МСП-кандидатів		++			
60 МСП-переможців		++	+		
Працівники					
Продовольча безпека	++			++	
Вразливі члени громади				++	
Громади	++			+	

Приймаючи рішення про включення зацікавленої сторони до оцінювання, дослідники проаналізували, які зацікавлені сторони зазнали суттєвих змін у результаті реалізації проекту. У таблиці 2 нижче представлено підхід до залучення учасників, який

У ній зазначаються прямі та непрямі зацікавлені сторони, як на них впливає діяльність проекту, описуються зміни, яких вони зазнали, зазначається, чи є ці зміни суттєвими для розрахунку соціальної цінності, а також описується метод залучення ключових зацікавлених

12

Таблиця 2. Карта зацікавлених сторін і підхід до залучення

Перелік зацікавлених сторін На кого ми впливаємо? Хто впливає на нас?	Як вони впливають або зазнають впливу від діяльності?	Що на нашу думку з ними відбувається, позитивне чи негативне? Заплановані/незаплановані зміни	Враховані/виключені Суттєві/несуттєві Причина включення	Спосіб залучення
Основні зацікавлені сторони				
60 МСП-переможців	Безпосередньо	Економічне зростання та безпека Суттєво покращили умови праці або подолали значні обмеження, спричинені війною Покращили свою економічну безпеку Збільшення соціальних зв'язків та ділових контактів Добробут і мотивація Покращення добробуту та життєстійкості Навчання та освіта Покращили свої бізнес-навички та знання Отримали навички та можливості для залучення фінансування для масштабування свого бізнесу	Враховані/суттєві Прямі бенефіціари, ймовірно, відчують на собі найбільшу соціальну цінність	Особисті співбесіди Спостереження за об'єктом Онлайн-опитування
Родини 60 МСП	Опосередковано	Економічне зростання та безпека Покращили свою економічну безпеку Добробут Покращення добробуту та життєстійкості	Враховані/суттєві Утриманці бенефіціарів, ймовірно, відчують значну цінність	Онлайн-опитування для 60 МСП-переможців
Нові та чинні працівники	Безпосередньо	Економічне зростання та безпека Покращили свою економічну безпеку Покращені умови праці Покращені або нові професійні навички Добробут Покращення добробуту та життєстійкості	Враховані/суттєві Працівники зберегли або отримали основне джерело засобів до існування, яке, ймовірно, має значну цінність	Онлайн-опитування для 60 МСП-переможців Спостереження за об'єктом
Сам бізнес	Безпосередньо	Економічне зростання та безпека Розширили бізнес-моделі до нового виробничого та економічного рівня Генерують постійний дохід, який збільшує економічну вартість бізнесу	Враховані/суттєві Вплив на бізнес збільшив його власну вартість, яка, ймовірно, матиме значну цінність	Дослідження фінансової інформації
Вразливі члени громади	Безпосередньо	Продовольча безпека Покращення продовольчої безпеки та стану здоров'я населення Добробут і мотивація Покращення добробуту та життєстійкості	Враховані/суттєві Вразливі люди, ймовірно, відчують значну цінність	Дослідження фінансової інформації

Таблиця 2 (продовження). Карта зацікавлених сторін і підхід до залучення

Другорядні зацікавлені сторони				
58 учасників тренінгів	Безпосередньо	Навчання та освіта Покращення бізнес-знань і вмінь самостійно подавати заявки на гранти Добробут і мотивація Підвищення рівня впевненості в собі	Враховані/суттєві Вартість оцінювання впливу може перевищувати саму соціальну цінність. Необхідно розглянути після камерального дослідження	Онлайн-опитування для 120 кандидатів, які не перемогли
Виробники обладнання	Опосередковано	Економічне зростання та безпека Підвищення економічної безпеки постачальників в умовах війни та економічного спаду	Враховані/суттєві Економічна вартість замовлень обладнання має суттєвий вплив на економічну стабільність постачальника.	Дослідження фінансової інформації
Третинні зацікавлені сторони				
Громада	Опосередковано	Економічне зростання та безпека Збільшення податкових надходжень / створення нових робочих місць Зменшення бідності / покращення якості життя вразливих членів громади Розвиток місцевого продовольчого ринку в регіоні Підвищення самодостатності громади	Враховані/суттєві Економічна вартість сплачених податків і харчових продуктів, доданих на місцевому ринку, може зараз мати помірний вплив. Значний вплив очікується у разі розширення ініціативи.	Польові дослідження Інтерв'ю з керівниками громад та членами керівництва
Група компаній "Астарта" та Благодійний фонд	Безпосередньо	Економічне зростання та безпека Збереження працездатного населення в громаді Підвищення спроможності громади задовольняти власні потреби Зменшення майбутніх соціальних внесків від бізнесу	Виключені/несуттєві Поточний масштаб проекту може не мати суттєвого значення в короткостроковій перспективі. Але може мати значний вплив у разі масштабування ініціативи.	Польові дослідження Інтерв'ю з бізнес-лідерами та соціальними працівниками
Керівники громад	Опосередковано		Несуттєві	Співбесіди з керівниками громад
Провайдери тренінгів	Опосередковано		Несуттєві	

Залучення ключових зацікавлених сторін здійснювалося під час польових досліджень у формі візитів до 4 територіальних громад, особистих інтерв'ю з 4 МСП-переможцями, 9 представниками органів місцевого самоврядування, 7 мешканцями громад, зокрема 3 ВПО, 3 представниками команди проєкту, а також спостережних візитів до 2

Діаграма 1. Висновки щодо залучення зацікавлених сторін

Нові та гарантовані робочі місця

Громадам конче потрібні нові можливості для працевлаштування
Проєкт сприяє збереженню робочих місць

Ефективність виробництва та розвиток бізнесу

Нове обладнання замінює ручну працю
Збереження або збільшення обсягів виробництва внаслідок прискорення процесу

Нові професійні знання та компетенції

Важливою складовою проєкту є бізнес-тренінги
Тренінги розвивають почуття впевненості в собі

Покращений добробут, впевненість у собі та мотивація

Участь у проєкті значно мотивує підприємців, підвищуючи їхню впевненість у собі та надію на майбутнє.
Підприємці слугують мотивувальним прикладом для інших мешканців

Нетворкінг та

У сільських громадах немає постійних підприємницьких спільнот, організованих місць для зустрічей та обміну досвідом
Підприємці відносно ізольовані один

Продовольча

Наразі немає нагальної потреби поповнювати продовольчий банк.
Але це сприяє згуртованості громади та вчить підприємців допомагати іншим

Довіра до уряду

Підприємці відчують значний брак довіри до органів державної влади та місцевого самоврядування

1. Основною проблемою громад є наявність робочих місць. З іншого боку, через війну відчувається гостра нестача кваліфікованих і надійних кадрів.

"З початком війни багато громадян покинули громади або виїхали за кордон. Важко знайти професійних спеціалістів та надійних працівників", — Сергій Вікторович Жилін, генеральний директор Агрофірми ім. Довженка, с. Шишаки.

"Для сталого розвитку громади необхідно щомісяця створювати щонайменше 2 нових робочих місця в громаді. Податок на доходи фізичних осіб надходить безпосередньо до місцевого бюджету. Зростання кількості робочих місць є умовою сталого розвитку громади", — заступник голови Шишацької сільської ради.

"Переселенці з інших регіонів не поспішають шукати тут роботу. Здебільшого вони приїжджають до села з міст, де заробітна плата значно вища. Вони витримують певний час, а потім йдуть шукати більш прийнятні умови праці та оплати", — Лілія Іванівна Титаренко, секретар Шишацької сільської ради; Ірина Володимирівна Морозович, секретар виконавчого комітету Красилівської міської ради; Наталія Володимирівна Хорольська, соціальний працівник Агрофірми ім. Довженка в селі Шишаки.

"Я намагаюся зберегти людей, з якими працюю, тому що вони надійні та відповідальні. Наразі важко знайти працівників, бо багато людей виїхали. Мої працівники приїжджають з різних сіл. На виробництві працюють переважно жінки. Одна з них мати п'ятеро дітей, дві матері-одиначки, а одна, яка відповідає за виробництво, є переселенкою з Луганської області з 2014 року", — Алла Таран, власниця "Диканських традицій" у селі Діброва Диканської громади.

2. Отримання гранту сприяло не лише створенню нових робочих місць, а й збереженню наявних. Окрім постійних, офіційно оформлених працівників, фермери наймають тимчасових сезонних робітників на час збору врожаю. Вартість праці такого тимчасового персоналу становить 30–40 грн за 1 кг зібраного продукту (ягоди).

"Окрім того, що завдяки гранту ми найняли двох додаткових працівників, ми змогли зберегти робочі місця щонайменше для 8 осіб. Без генератора ми не змогли б продовжувати працювати взимку під час перебоїв електропостачання. Наші продукти псувалися, і ми викидали по 300 кг продуктів за зміну. Ми б збанкрутували. Крім того, одна з наших співробітниць, яка працювала над приготуванням млинців, захворіла і не могла вистояти по 8 годин, перевертаючи млинці на сковорідці. Відтоді як ми отримали автоматичну лінію для виготовлення млинців, вона продовжує працювати сидячи. Ми не повинні були її відпускати", — Алла Таран, "Диканські традиції" в селі Диканської громади.

Алла Таран «Диканські традиції»

"Поки що ми найняли одного постійного працівника. Наш основний проєкт — сезонний (обліпиховий сад), і перший урожай ягід на продаж буде через 2 роки. Однак і зараз ми наймаємо тимчасових працівників для збору малини (приблизно 30 грн за кілограм, 7–8 осіб)", — Людмила, Валерія, Олег Панфілови (обліпиха та малина) + натуральна косметика у місті Волочиськ

"Я наймаю додатково 8–10 людей на тимчасову роботу під час збору врожаю", — Ігор Теслюк, підприємець (теплиці), Волочиськ.

3. Учасники проекту вважають дуже корисним бізнес-тренінг, організований перед поданням бізнес-плану. Як з точки зору набуття нових знань, так і з точки зору зміцнення впевненості в собі та мотивації до дій.

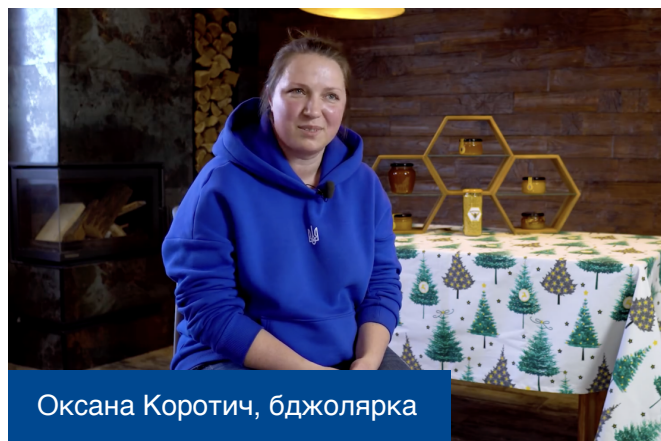
"Бізнес-тренінг став для мене значною допомогою. Він підняв мої знання та розуміння того, як планувати та розвивати бізнес, на зовсім інший рівень. Зазвичай такі тренінги коштують чималих грошей у бізнес-школах, але тут це було безкоштовно. Я не міг повірити, що мені дали таку можливість безкоштовно і без жодних вимог натомість. Це суттєво відрізняється від того, як поведуться інші, створюючи перешкоди для отримання чогось від підприємців. Тут, навпаки, до нас ніхто ніколи так не ставився. Це значно зміцнює мою віру в майбутнє", — Ігор Тестюк, підприємець (теплиці), Волочиськ.

"Тренінг був дуже корисним. Спочатку ми були дуже стурбовані і не вірили, що отримаємо грант. Але ми підготували бізнес-план, подали його й виграли. Це була справжня радість, і ми почали вірити в себе. Ми вже подали заявку на другу хвилю грантів, яка відбудеться у вересні, тому що хочемо зробити більше й розширитися. Ми вже самостійно впоралися з планом і заявкою. Головне, що ми знаємо, що це можливо, а також вивчаємо інші варіанти фінансування розвитку власного виробництва", — Людмила, Валерія, Олег Панфілови (обліпи́ха та малина) + натуральна косметика у місті Волочиськ

"Тренінг був якісним і дуже корисним. Мені було набагато легше набратися сміливості, щоб подати заявку і працювати над бізнес-планом. Навіть якщо перший варіант не був ідеальним, я виграла", — Оксана Коротич, підприємець, бджільництво, с. Шишаки.

4. Усі учасники проекту, з якими ми спілкувалися, мають плани щодо подальшого розвитку та масштабування свого бізнесу.

"Зараз я будую додатковий виробничий цех, щоб масштабувати свій бізнес. Розглядаю нові види продукції та маю на меті вихід на нові ринки за межами Полтавської області", — Алла Таран, "Диканські традиції", с. Диброва, Диканська громада.

Оксана Коротич, бджолярка

"Ми хотіли б запустити не тільки збір ягід, а й перероблення, що дозволить нам створювати продукти з більшою доданою вартістю. Наразі ми плануємо оновити наш трактор на більш сучасний." — Людмила, Валерія, Олег Панфілови (вирощування обліпи́хи та малини) + натуральна косметика у Волочиську.

"Планую запустити кілька нових продуктів на основі меду та розпочати співпрацю з іншим виробником", — Оксана Коротич, пасічниця, с. Шишаки.

"Я продовжуватиму будувати нові теплиці, щоб вирощувати більше врожаю та виходити на нові канали збуту", — Ігор Тестюк, підприємець (теплиці), Волочиськ.

5. Учасники, які отримали гранти, служать мотивуючим прикладом для інших членів спільноти.

"За прикладом Алли люди в сусідньому селі теж почали ліпити вареники, і Алла стала для них прикладом", — соціальний працівник Агрофірми ім. Довженка, обговорюючи виробництво Алли Таран.

6. Учасники, які отримали гранти, є прикладом, який мотивує інших членів спільноти.

"Один місцевий підприємець спостерігав за досвідом Оксани, її успіхами та покращенням умов виробництва, і тепер хоче подати заявку на наступний раунд гранту. У першому турі він участі не брав через скептицизм щодо його доцільності", — Наталія Володимирівна Хорольська, соціальний працівник Агрофірми ім. Довженка, с. Шишаки.

"Наші сусіди спостерігають, як ми саджаємо сади, встановлюємо зрошувальні системи, і також розглядають можливість подати заявку на грант", — Людмила, Валерія, Олег Панфілови (обліпіха та малина) + натуральна косметика, Волочиськ.

7. Обладнання, отримане завдяки гранту, значно підвищило ефективність виробництва завдяки автоматизації процесів і усуненню бар'єрів, що виникли в умовах війни.

"Надане обладнання дозволило прискорити процес перероблення меду, зменшити обсяг ручної праці та вивільнити більше часу. Тепер я можу зосередитися на маркетингу та пошуку нових продуктів", — Оксана Коротич, підприємець, бджільництво, с. Шишаки

"Ми встановили систему зрошення, і без неї ми б мали значні ризики втратити наші саджанці. Наразі ми вже бачимо перші ягоди на розсаді. У нас більше впевненості, що проєкт піде за планом, і ми очікуємо менше втрат", — Людмила, Валерія, Олег Панфілови (обліпіха і малина) + натуральна косметика, Волочиськ

"Без генератора ми не змогли б продовжувати працювати в умовах зимового відключення електроенергії. Наша продукція псувалася, і ми викидали до 300 кг продукції за зміну, ми б збанкрутували", — Алла Таран, "Диканські традиції", Диканська громада.

8. У сільських громадах бракує підприємницьких спільнот або організованих місць для зустрічей та обміну знаннями. Підприємці відносно ізольовані один від одного, спілкуються лише за особливої потреби або з ініціативи місцевої влади, можливо, раз на рік.

"Немає механізму згуртування та модерації, і є потреба у коворкінгу для підприємців і активної молоді. Цей простір став би місцем для роботи, спілкування та проведення тренінгів, пов'язаних з грантами", — Оксана Коротич, підприємець, бджільництво, с. Шишаки

"У нас є лише чат для підприємців, куди ми, міська рада, надсилаємо новини про різні можливості та проєкти", — Ірина Володимирівна, керівник торгово-економічного відділу Волочиської міської ради.

9. Наразі немає нагальної потреби поповнювати продовольчий банк, але це сприяє згуртованості громади, вчить підприємців допомагати іншим, бути уважними до потреб вразливих груп населення.

"Кількість ВПО зменшилася, тому попит на продовольчий банк зменшився, і наразі немає критичної потреби в ньому. Натомість існують конкретні, цільові потреби. Учасники проєкту з радістю надають продовольчу допомогу тим, хто її потребує, наприклад дітям до Дня захисту дітей або місцевій лікарні", — заступник голови Шишацької громади.

"Ти знаєш, що це працює. Проєкт заохочує до подальшої допомоги: підприємцям допомогли з грантом і вони допомагають громаді", — Володимир Іванович, директор Волочиського агрофонду.

10. Спостерігається значний брак довіри до органів державної влади та місцевого самоврядування

"Ми звикли до того, що влада завжди щось у нас забирає. Ми спочатку не вірили, що вони (Фонд) просто дадуть нам цей грант і нічого потім не заберуть. Я навіть не хотів подавати заявку, дружина переконала", — Ігор Теслюк, підприємець (теплиці), Волочиська громада.

Картування результатів

Карта впливу

За результатами залучення зацікавлених сторін розробляється карта впливу, яка відображає причинно-наслідкові зв'язки між основною діяльністю та результатами проекту.

У карті впливу детально описується, як у запланованій діяльності використовуються певні ресурси (вхідні ресурси) для здійснення діяльності (яка оцінюється як результат), що має наслідки для зацікавлених сторін.

Карта впливу займає центральне місце в аналізі SROI. Цей взаємозв'язок між вхідними ресурсами, результатом і наслідками також називають "теорією змін" або логічною моделлю або історією про те, як ваше втручання змінює світ на краще.

Використовуючи план, який ми розробили на етапі 1, ми отримали інформацію від ключових зацікавлених сторін. Залучаючи зацікавлені сторони до розробки карти впливу, ми гарантуємо, що наслідки, які є важливими для тих, хто прямо чи опосередковано зазнає впливу, будуть визначені та оцінені.

Для розробки карти впливу були зроблені наступні кроки:

1. Визначення вхідних ресурсів
2. Оцінювання вхідних ресурсів
3. Уточнення результатів
4. Опис наслідків

Вхідні ресурси, визначені в аналізі SROI як ресурси, що надаються для того, щоб уможливити діяльність проекту.

Основні вхідні ресурси проекту:

Проведення бізнес-тренінгів для МСП-учасників

В аналізі SROI інвестиції належать до фінансової вартості вхідних ресурсів.

Вхідні ресурси	євро	грн
Виробниче обладнання	897 549	34 047 983
Бізнес-тренінги та підтримка	102 437	3 885 886
Загальні інвестиції	999 986	37 933 869

Фінансова вартість ресурсів, необхідних для організації та управління діяльністю проекту, як-от час, витрачений командою Благодійного фонду на управління проектом, закупівлі, бухгалтерський облік, аудит, комунікація та звітність, входить до вартості діяльності з проведення бізнес-тренінгів і надання підтримки.

Результати — це кількісний підсумок діяльності. Наприклад, вид діяльності — "проведення бізнес-тренінгів", а результат — "118 осіб пройшли навчання з базових навичок бізнес-планування".

Наслідки відображають якісні зміни (часто в поведінці бенефіціарів або якості життя), які, за прогнозами, відбудуться в результаті діяльності та є необхідними для досягнення її цілей впливу.

Аналіз SROI — це інструмент оцінювання на **основі наслідків**, оскільки оцінювання наслідків — це єдиний спосіб переконатися, що зміни для зацікавлених сторін відбуваються. Наприклад, для виду

Таблиця 3. Карта впливу

Вхідні ресурси	Виробниче обладнання для МСП-переможців				
	6 областей: Полтавська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська, Житомирська та Харківська 32 громади				
	Обладнання на загальну суму 897 549 євро / до 12 000 євро для кожного МСП				
Зацікавлені сторони	МСП-переможці Вже мають активний бізнес 18–60 років	Родини МСП-переможців	Працівники ВПО та інші вразливі категорії	Сам бізнес	Виробники обладнання тільки українські виробники
Результати	60 підприємців	198 членів сімей	132 нових працівники Забезпечено 114 робочих місць	60 МСП	117 виробників
Наслідки	<u>Економічна цінність</u> Підвищення рівня економічної безпеки (прибуток протягом строку експлуатації обладнання)	<u>Економічна цінність</u> Підвищення рівня економічної безпеки	<u>Економічна цінність</u> Підвищення рівня економічної безпеки Покращення умов праці Набуття нових професійних навичок	<u>Економічна цінність</u> Виведення бізнес-моделей на новий виробничий та економічний рівень Стабільний дохід, що збільшує економічну цінність бізнесу	<u>Економічна цінність</u> Підвищення рівня економічної безпеки постачальників в умовах воєнних обмежень і економічного спаду
	<u>Соціальна цінність</u> Покращення добробуту й мотивації Покращення умов праці (замість ручних робіт)	<u>Соціальна цінність</u> Покращення добробуту	<u>Соціальна цінність</u> Покращення добробуту		

Таблиця 3 (продовження). Карта впливу

Вхідні ресурси	Бізнес-тренінги	Підтримка бізнесу	Продовольчий банк
	6 областей: Полтавська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська, Житомирська та Харківська 30 громад		
	8 дводенних тренінгів по 4 години на день, близько 30 учасників у групі 4 інструктори по 2 години на особу	За кожним МСП був закріплений бізнес-інструктор, який допомагав розробити та подати бізнес-план 6 регіональних керівників підтримують бізнес на етапі реалізації (документація, консультації, мотивація, допомога у подоланні перешкод)	Харчові продукти на загальну суму 10% продукції йдуть до продовольчого банку громади
Зацікавлені сторони	Малі місцеві підприємці Вже мають активний бізнес 18–60 років		Вразливі члени громади ВПО Багатодітні матері/батьки Самотні жінки з дітьми, вдови Жінки, чоловіки яких служать у Збройних силах Етнічні меншини Жертви домашнього насильства Ветерани та особи з інвалідністю
Результати	118 МСП 64 навчальні години загалом (8 годин на особу) 1600 тренувальних годин	60 МСП-переможців 6 регіональних керівників — організаційних менторів	10% від поставленого обсягу продукції
	Тривалість: 16 днів	Тривалість: бізнес-план 2 тижні, Підтримка бізнесу 1 рік	Тривалість: 1 рік
Наслідки	<u>Економічна цінність</u> Безплатні бізнес-тренінги	<u>Економічна цінність</u> Безкоштовна підтримка бізнесу	<u>Економічна цінність</u> Покращення продовольчої безпеки та стану здоров'я
	<u>Соціальна цінність</u> Покращення професійних навичок Підвищення впевненості в собі та мотивації	<u>Соціальна цінність</u> Отримання можливості подавати заявки на гранти Підвищення впевненості в собі та мотивації Навички та можливості залучення фінансування для масштабування бізнесу	<u>Соціальна цінність</u> Покращення добробуту та життєстійкості

РОЗРАХУНКИ SROI

У цьому розділі детально розглядаються результати аналізу SROI для оцінювання приведеної вартості вигід за проектом "Курс на незалежність" для підприємців малого та середнього бізнесу, їхніх родин, працівників і громади. Цей розділ охоплює зміст кроку 3 "Підтвердження та визначення значення наслідків", кроку 4 "Визначення впливу" та кроку 5 "Розрахунок SROI" аналізу SROI.

Соціальна цінність розраховується індивідуально для кожного наслідку. Розрахунок виглядає наступним чином:

Глибина змін — це іноді одна цифра. Для інших наслідків вона розраховується шляхом віднімання показника "до" від показника "після".

Крок 1. Розрахунок впливу

Вплив для кожного наслідку

Радіус дії	x	Глибина змін	x	(1-дедвейт)	x	Атрибуція	x	(1-підставлення)
------------	---	--------------	---	-------------	---	-----------	---	------------------

Крок 2. Розрахунок цінності за перший рік

Цінність розраховується щомісячно, оскільки грошові значення, що впливають з прибутку МСП, надаються щомісяця. Оскільки дані доступні лише до липня 2023 року, цифри, починаючи з серпня 2023 року, базуються на даних за липень 2023 року.

Крок 3. Розрахунок цінності в наступні роки

Цінність для наступних років розраховується шляхом 1) множення місячного значення за липень 2023 року на 12 для отримання річного значення, 2) застосування коефіцієнта "скорочення" і облікової ставки, як описано вище. Необхідно зауважити, що як коефіцієнт скорочення, так і облікова ставка змінюються залежно від року. Так, наприклад, на 3-й рік формула буде

Цінність у липні 2023 року	x	12	x	(коефіцієнт скорочення)	^	(рік-1)	÷	(1 + облікова ставка)	^	(рік-1)
Цінність у липні 2023 року	x	12	x	(коефіцієнт скорочення)	^	2	÷	(1 + облікова ставка)	^	2

Якщо ми візьмемо, наприклад, покращення добробуту підприємців, то рівняння виглядатиме наступним чином:

5275 грн	x	12	x	0,8	^	2	÷	1054	^	2	=	36 468 грн
----------	---	----	---	-----	---	---	---	------	---	---	---	------------

Атрибуція

Атрибуція – це оцінка обсягу кредиту, який можна взяти за наслідки. Вона підтверджує, що для досягнення результатів важливими також будуть і інші фактори. Атрибуція оцінюється на рівні 50% для всіх наслідків, окрім тих, що безпосередньо пов'язані з придбанням обладнання (як-от прибуток виробників обладнання та податок, сплачений у разі купівлі обладнання), де атрибуція становить 100%.

Дедвейт

Дедвейт — це оцінка того, чи всі, чи частина наслідків все одно мали б місце, навіть якби програми не було. Невідомо, чи за відсутності програми наслідки все одно б частково покращилися або погіршилися. Тому дедвейт встановлюється на рівні 0%.

Підставлення

Підставлення — це коли певний показник або вся цінність не є новим значенням, а "підставлена" з інших даних. У моделі немає наслідків, на які впливає підставлення

Період виплат та скорочення

Модель продовжено на п'ятирічний період. Однак, щороку сума відрахувань зменшується на 20% від початкової суми. Це означає, що коли атрибуція наслідку становить 50%, то вона становить 50% у перший рік, 40% у другий рік, 30% у третій рік і так далі. Крім того, використовується облікова ставка 5,4%, що означає, що цінність знижується на 5,4% кожного наступного року, коли вона виникає.

Облікова ставка

Облікова ставка застосовується для кожного року в майбутньому на основі проксі-показників відповідно до рекомендацій Центру глобального розвитку та документа "Встановлення облікових ставок для економічних оцінок у сфері охорони здоров'я у світі" (2019)¹⁵, Таблиця "Економічне зростання та соціальні облікові ставки в різних країнах". Значення для країн з доходом нижче середнього, "інші" [тобто, крім Індії]. Використовується середньозважена чисельність населення, враховуючи очікувану соціальну облікову ставку на рівні 5,4%.

Таблиця. Атрибуція, облікова ставка та коефіцієнт скорочення за 5 років

	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік
Атрибуція	50%	50%	50%	50%	50%
Облікова ставка	5,4%	5,4%	5,4%	5,4%	5,4%
Скорочення	1	0,8	0,64	0,51	0,41

15. Центр глобального розвитку (2019), "Встановлення облікових ставок для економічних оцінок у сфері охорони здоров'я у світі". Таблиця "Економічне зростання та соціальні облікові ставки в різних країнах".

МСП-переможці та особи, які отримали фінансову підтримку від МСП

Підвищення рівня економічної безпеки

Економічна безпека підприємців та людей, яких вони утримують, розраховується наступним чином:

Радіус дії	x	Глибина змін	x	Атрибуція	=	Соціальна цінність
К-сть підприємців	x	Зміна чистого прибутку	x	0,5	=	Соціальна цінність

Дані про доходи та прибуток

Зміна чистого прибутку була розрахована на основі даних про доходи та прибуток, наданих клієнтом. Дані про доходи та прибуток для кожного МСП надавалися щомісяця, з лютого 2023 року по червень 2023 року. Дані про "запланований" дохід і прибуток було надано на основі даних бізнес-плану. Було надано "фактичні" суми прибутку, але не фактичні суми виручки. Фактичні суми виручки були вираховані наступним чином:

1. Маржа прибутку в бізнес-плані була розрахована шляхом ділення загального прогнозованого прибутку за п'ять місяців на загальну прогнозовану виручку за той самий період.
2. Фактичний прибуток за кожен місяць ділився на цю маржу прибутку, щоб спрогнозувати фактичну виручку за цей місяць.
3. Дані були надані станом на кінець червня 2023 року. Для липня 2023 року і далі використовувалися дані за червень 2023 року. Ми припускаємо, що дохід і прибуток залишаються незмінними з червня і далі. Цілком ймовірно, що вони зростуть ще більше, зважаючи на те, що вони мали тенденцію до

Наслідок "підвищення рівня економічної безпеки" розраховується як для підприємців, які отримують підтримку в рамках програми, так і для інших осіб, які отримують фінансову підтримку від цих підприємців, наступним чином:

1. Обчислюється сума прибутку, який МСП генерують щомісяця (див. примітку нижче в розділі "Дані про доходи та прибуток").
2. Згідно з опитуванням МСП, середня кількість осіб, яких підприємці підтримують фінансово, становить 3,36 особи на одного підприємця (див. Додаток 1, питання ?).
3. Було зроблено припущення, що кожна особа, яку утримує підприємець, і сам підприємець рівною мірою отримують вигоду від прибутку компанії.
4. Таким чином, щомісячна фінансова вигода для підприємця та для кожної особи, яку він утримує, розраховується шляхом ділення щомісячного прибутку МСП (пункт 1 вище) на 4,36 (тобто 3,36 особи, яким надається підтримка, плюс підприємець).

Таблиця 4. Індивідуальні розрахунки прибутку для МСП-переможців (грн)

Бізнес-дані. Середні показники	Лютий 2023 року	Березень 2023 року	Квітень 2023 року	Травень 2023 року	Червень 2023 року	3 липня 2023 року
Чистий прибуток	50 359	61 989	71 237	93 797	104 865	104 865
Частка чистого прибутку фізичної особи	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23
Частка чистого прибутку родини	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77	0,77
Прибуток фізичної особи	11 561	14 231	16 354	21 533	24 074	24 074
Прибуток родини (всієї родини)	38 798	47 758	54 883	72 264	80 791	80 791

Таблиця 5. Соціальна цінність економічної безпеки для МСП-переможців (грн)

МСП-переможці		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Підвищення рівня економічної безпеки	1	15 120 033	50%	1,00	0,054	7 560 016
		2	17 044 420	40%	0,80	0,054	6 468 470
		3	17 044 420	30%	0,64	0,054	4 909 655
		4	17 044 420	20%	0,51	0,054	3 726 493
		5	17 044 420	10%	0,41	0,054	2 828 458
Всього			83 297 711				25 493 093

Таблиця 6. Соціальна цінність економічної безпеки для людей, які отримують фінансову підтримку від МСП (грн)

Особи, які отримують фінансову підтримку від МСП		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Підвищення рівня економічної безпеки	1	50 741 805	50%	1,00	0,054	25 370 903
		2	57 199 916	40%	0,80	0,054	21 707 748
		3	57 199 916	30%	0,64	0,054	16 476 469
		4	57 199 916	20%	0,51	0,054	12 505 859
		5	57 199 916	10%	0,41	0,054	9 492 113
Всього			279 541 471				85 553 092

МСП-переможці та особи, які отримали фінансову підтримку від МСП

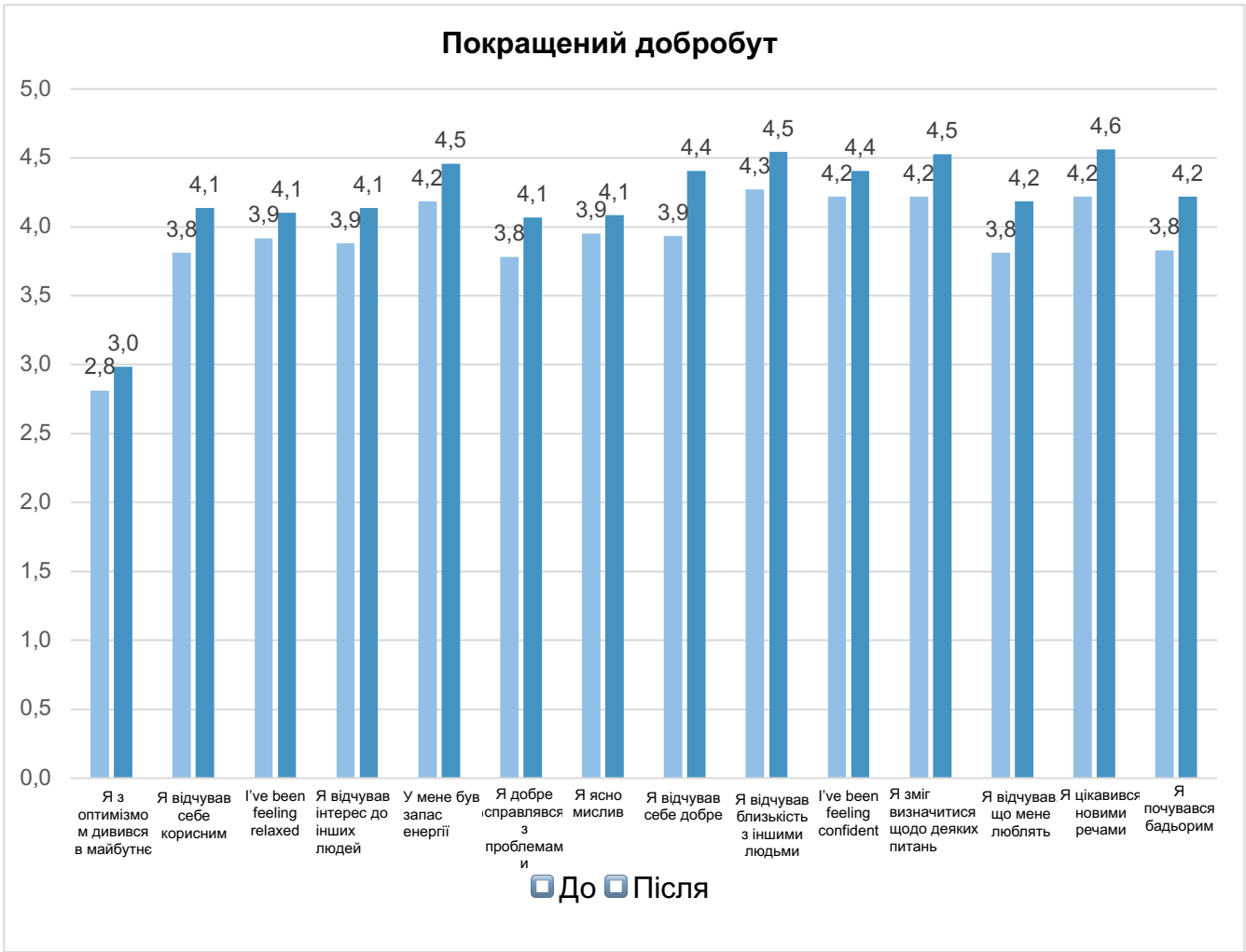
Покращення добробуту й мотивації

Покращення добробуту й мотивації підприємців та людей, яких вони утримують, розраховується наступним чином:

Радіус дії	x	Глибина змін					x	Фінансовий проксі-показник добробуту	x	Атрибуція	=	Соціальна цінність
К-сть осіб, які отримують вигоду	x	(	Оцінка WEMWBS: після	-	Оцінка WEMWBS: до	)	x	2525 грн	x	0,5	=	Соціальна цінність

Добробут і мотивацію оцінювали за допомогою Ворицько-Единбурзької шкали психічного здоров'я (WEMWBS). Ця шкала використовувалася в опитуванні МСП-переможців для оцінювання добробуту. Було проведено оцінювання "після" — на основі почуттів підприємців на момент опитування, і "до" — на основі спогадів підприємців про час після поча-

тку війни, але до того, як вони отримали підтримку від проєкту "Курс на незалежність". Наприклад, твердження на рисунку "Покращення добробуту" свідчать про те, що учасники почуваються більш розслабленими, менш ізольованими, більше цікавляться новими речами та з більшим оптимізмом дивляться в майбутнє.

Дані діаграми вище показані нижче у вигляді балів до, після та різниці. Бали переведені в десяткові цифри наступним чином: оцінка добробуту зросла з 54,8 до 58,8 за шкалою від 14 до 70 балів. Це еквівалентно зміні від 0,73 до 0,80 за шкалою від 0 до 1; це відображає підвищення добробуту, що використовується в моделі SROI.

Таблиця 7. Глибина змін WEMWBS

Твердження WEMWBS	До	Після	Різниця
Я з оптимізмом дивився в майбутнє	2,8	3,0	0,2
Я відчував себе корисним	3,8	4,1	0,3
Я відчував себе розслабленим	3,9	4,1	0,2
Я відчував інтерес до інших людей	3,9	4,1	0,3
У мене був запас енергії	4,2	4,5	0,3
Я добре справлявся з проблемами	3,8	4,1	0,3
Я ясно мислив	3,9	4,1	0,1
Я відчував себе добре	3,9	4,4	0,5
Я відчував близькість з іншими людьми	4,3	4,5	0,3
Я почувався впевнено	4,2	4,4	0,2
Я зміг визначитися щодо деяких питань	4,2	4,5	0,3
Я відчував, що мене люблять	3,8	4,2	0,4
Я цікавився новими речами	4,2	4,6	0,3
Я почувався бадьорим	3,8	4,2	0,4
Всього	54,8	58,8	4,0
Конвертований бал	0,73	0,80	0,07

Оцінювання добробуту

Добробут оцінювався шляхом перерахунку балів добробуту на роки життя з поправкою на якість (QALY).

Концепція QALY була розроблена в 1970-х роках і зараз широко використовується в економічних дослідженнях і аналізі економічної ефективності¹⁶. QALY можна описати так:

*"Показник стану здоров'я людини або групи людей, у якому вигоди (з точки зору тривалості життя) коригуються для відображення якості життя. Один QALY дорівнює 1 року життя в стані повного здоров'я". Національний інститут охорони здоров'я та покращення медичної допомоги*¹⁷

Таким чином, QALY використовуються для визначення стану здоров'я людини. Значення QALY розраховується шляхом множення кількості років життя на значення корисності (економічний термін, який в цьому випадку використовується для позначення якості життя). Якщо втручання призводить до того, що людина "набирає" один QALY, це може означати різне. Наприклад, це може означати, що людина очікувано проживе на один рік довше, і що один рік життя буде прожитий в ідеальному стані здоров'я (1 рік життя x значення корисності 1 за рік). Більш реалістично, вона може прожити на два роки довше, і ці два роки будуть прожиті з показником здоров'я 50% (2 роки життя x значення корисності 0,5 на рік)¹⁶.

Або ж тривалість їхнього життя може взагалі не змінитися, але останні п'ять років можуть бути прожиті з якістю життя на 20% вищою, ніж могла б бути (5 років x значення корисності 0,2). Не існує єдиного стандартного підходу до визначення значень корисності, які використовуються для розрахунку QALY, обидва підходи здебільшого ґрунтуються на методі виявлення переваг у вибірках із загальної популяції або у групах пацієнтів.

Загальний добробут (тобто різниця між 14 з 70 (найнижчим можливим балом) і 70 з 70 за WEBWBS) було прийнято за 0,207 QALY. Це те ж саме, що зміна від сильного до легкого стану за компонентом "Тривога/депресія" шкали EQ-5D¹⁸, і зазвичай використовується в інших дослідженнях SROI.

У цьому дослідженні для оцінювання DALY і QALY було використано підхід, заснований на людському капіталі, у якому бралось середнє значення, що в 1–3 рази перевищувало показник ВВП на душу населення (тобто, вдвічі більше ніж показник ВВП на душу населення в Україні)¹⁹. Середнє значення було обрано, щоб забезпечити відповідність підходу, що застосовується в дослідженні, іншим дослідженням і уникнути завищених або занижених оцінок.

За даними Світового банку ВВП на душу населення становить 146 369 грн.

Добробут оцінюється у 2 525 грн на особу на місяць.

Таблиця 8. Оцінка добробуту

Оцінка добробуту	
Частка QALY, взята для оцінювання добробуту	0,207
ВВП України на душу населення (грн)	146 369
Вартість добробуту на рік (грн)	30 298
Вартість добробуту на місяць (грн)	2525

16. <https://academic.oup.com/heapol/article/21/5/402/578296>

17. <https://www.nice.org.uk/glossary?letter=q>

18. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2861016/>

19. За даними Світового банку ВВП на душу населення становить 146 369 грн.

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням темпів скорочення за рік.

Таблиця 9. Соціальна цінність покращення добробуту й мотивації для МСП-переможців (грн)

МСП-переможці		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Покращення добробуту й мотивації	1	126 604	50%	1,00	0,054	63 302
		2	126 604	40%	0,80	0,054	48 047
		3	126 604	30%	0,64	0,054	36 468
		4	126 604	20%	0,51	0,054	27 680
		5	126 604	10%	0,41	0,054	21 009
Всього			633 020				196 507

Покращення добробут людей, які отримують фінансову підтримку

Згідно з опитуванням МСП добробут членів сім'ї зріс у 67% випадків. Опитати тих людей, які отримували фінансову підтримку, не вдалося. Таким чином, підвищення добробуту для підприємців також стосувалося 67% тих, хто отримав фінансову підтримку.

Таблиця 10. Соціальна цінність покращення добробуту й мотивації для людей, які отримують фінансову підтримку від МСП (грн)

Особи, які отримують фінансову підтримку від МСП		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Покращення добробуту й мотивації	1	283 250	50%	1,00	0,054	141 625
		2	283 250	40%	0,80	0,054	107 495
		3	283 250	30%	0,64	0,054	81 590
		4	283 250	20%	0,51	0,054	61 928
		5	283 250	10%	0,41	0,054	47 004
Всього			1 416 248				439 642

МСП-переможці

Набуття нових професійних навичок

Для оцінювання соціальної цінності, створеної новими професійними навичками, використовувалися кількісні дані опитування МСП. Анкета містила кілька запитань щодо програми навчання в межах проєкту "Курс на незалежність".

"Участь у програмі дала більш детальне, науково обґрунтоване розуміння бізнес-процесів. Особливо це стосується бізнес-планування", —
Ягідництво, садівництво, Білицька громада.

"Ми навчилися оцінювати ризики, управляти фінансами, створювати бізнес-плани й брати участь у соціальному підприємстві", —
Ягідництво, садівництво, Білицька громада.

"Написання бізнес-плану дозволило мені чіткіше сформулювати запит на подальше зростання пекарні. Під час онлайн-зустрічей у мене була можливість почути думки інших підприємців та можливості розвитку", —
Щасливецький хліб, Липовецька громада.

"Я ніколи раніше не використовував річний бізнес-план, а проєкт заохочував до дисципліни. Процес навчання дозволив мені опанувати деякі бізнес-процеси, оцінити та дослідити ринок і конкурентів у моєму регіоні, а також спланувати майбутні бізнес-процеси", —
ФГ "Слободян", Підволочиська громада.

У відповідях на відкрите запитання (див. Додаток 1, запитання 30) про основні переваги участі в програмі "Курс на незалежність" щодо вміння вести бізнес підприємці зазначили, наскільки корисним було навчання. Вони отримали нові знання про структуру бізнесу, навчилися створювати бізнес-плани, писати грантові заявки тощо.

"Ми розробили стратегію розвитку компанії, визначили пріоритетні цілі та тактику їх досягнення. Ми раціоналізували розподіл ресурсів, керували фінансами, закупівлями, запасами й продажами. Ми спланували робочі процеси на підприємстві та підвищили продуктивність праці. Це допомогло нам пережити кризу", —
Green for you Food, Оржицька громада.

"Навчальна програма була корисною, оскільки нас навчили реагувати на форс-мажорні обставини, керувати командою, звернули нашу увагу на важливість майстерності та познайомили з чинними компаніями", —
ФГ "Володар-С", Білицька громада.

"Можливість краще проаналізувати наш бізнес, зробити висновки й визначити напрямки розвитку. Досягти запланованих результатів", —
Птахівництво, Шишацька громада.

Анкета також містила запитання, що мали визначити, як самі підприємці сприймають можливу користь від навчання. Відсоток відповідей становить 100% — кожен МСП-переможець заповнив анкету.

Респондентів попросили зазначити, наскільки вони згодні з наступним запитанням (див. рисунок нижче). Серед опитаних 90% МСП-переможців погоджуються з твердженням "Мої бізнес-навички стали кращими"

Вплив набуття нових професійних навичок для підприємців розраховується наступним

Радіус дії	x	Глибина змін	x	Фінансовий проксі-показник навичок	x	Атрибуція	=	Соціальна цінність
К-сть осіб, які отримують вигоду	x	Наслідок набуття навичок	x	1500 грн	x	0,5	=	Соціальна цінність

Для розрахунку соціальної цінності використовувався консервативний підхід, щоб уникнути подвійного підрахунку. Набуття нових професійних навичок оцінюється за допомогою показника "Мої ділові навички стали кращими". Учасників запитували, наскільки вони згодні або не згодні з твердженням, і відповіді було переведено в шкалу від 0 до 1, де 1 — "повністю згоден", 0,5 — "згоден", 0,25 — "ні згоден, ні не згоден" і 0 — інші відповіді. Загальний бал склав 0,72, і він був застосований до 59 МСП.

Таблиця 11. Наслідок набуття навичок

Наслідок набуття навичок	МСП-переможці	
Мої ділові навички стали кращими		
	Пропорція	Підрахунок балів
Повністю згоден	53%	1
Згоден	37%	0,5
Ні згоден, ні не згоден	2%	0,25
Не згоден	5%	0
Повністю не згоден	3%	0
Загальний бал		0,72

Професійні навички оцінювалися на основі вартості дводенного бізнес-курсу з фінансів від Києво-Могилянської бізнес-школи. Вартість складала 18 000 гривень. Витрати були розподілені на 12 місяців, тобто виплата становила 1500 грн на місяць протягом 12 місяців²⁰.

Таблиця 12. Оцінка навичок (грн)

Оцінювання навичок	
Вартість бізнес-курсу	18 000
Щомісячна сума (якщо розподілена на 12 місяців)	1500

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням темпів скорочення за рік.

Таблиця 13. Соціальна цінність набуття нових професійних навичок для МСП-переможців (грн)

МСП-переможці		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Набуття нових професійних навичок	1	1 521 000	50%	1,00	0,054	760 500
		2	760 500	40%	0,80	0,054	577 230
		3	760 500	30%	0,64	0,054	438 125
		4	760 500	20%	0,51	0,054	332 543
		5	760 500	10%	0,41	0,054	252 404
Всього			4 563 000				2 360 801

Учасники тренінгів

Набуття нових професійних навичок

Для оцінювання суспільної цінності нових професійних навичок для інших МСП, які брали участь у тренінгах за проектом "Курс на незалежність", використовувалося окреме опитування, створене спеціально для МСП-слухачів. Частка респондентів, які відповіли на це опитування, становить 41%. Анкета (див. Додаток 2, питання 12–14) містила ті самі запитання щодо програми навчання, що й анкета для МСП-переможців.

У відповідях на відкрите запитання (див. Додаток 2, запитання 12) про основні переваги участі в програмі "Курс на незалежність" щодо вміння вести бізнес підприємці зазначили, наскільки корисним було навчання. Вони отримали нові знання про структуру бізнесу, навчилися створювати бізнес-плани, писати грантові заявки тощо.

"Участь у програмі дозволила нам поглянути на наш бджільницький бізнес з більш професійної точки зору. Завдяки навичкам, отриманим на тренінгу, ми змогли спланувати стратегію розвитку нашої пасіки на цілий рік, мінімізувавши ризики та спрогнозувавши бажані прибутки. Найголовніше, ми визначили можливості для зростання нашого бізнесу. Головна перевага участі в цьому проекті — неймовірний прорив в управлінні бізнесом. Завдяки отриманим ресурсам ми підняли наш бізнес на новий рівень, що спонукало нас до подальшого інвестування власних коштів у розширення цеху для майбутнього масового виробництва. Ми зрозуміли, що шлях до розвитку лежить через виробництво кінцевого продукту, а не через продаж меду як сировини за найнижчими цінами", —
Пасіка "Медок", Шишацька громада.

"Тренінг позитивно вплинув на управління бізнесом. Ми розглянули аспекти розробки та планування бізнес-ідей. Наголошувалося на розумінні того, як створити фінансовий план для розвитку ідеї та втілення її в життя", —
Фрукти та овочі, Лютенська громада.

"Тренінг допоміг продовжити роботу й шукати можливості для відновлення нашого бізнесу", —
Літинська громада.

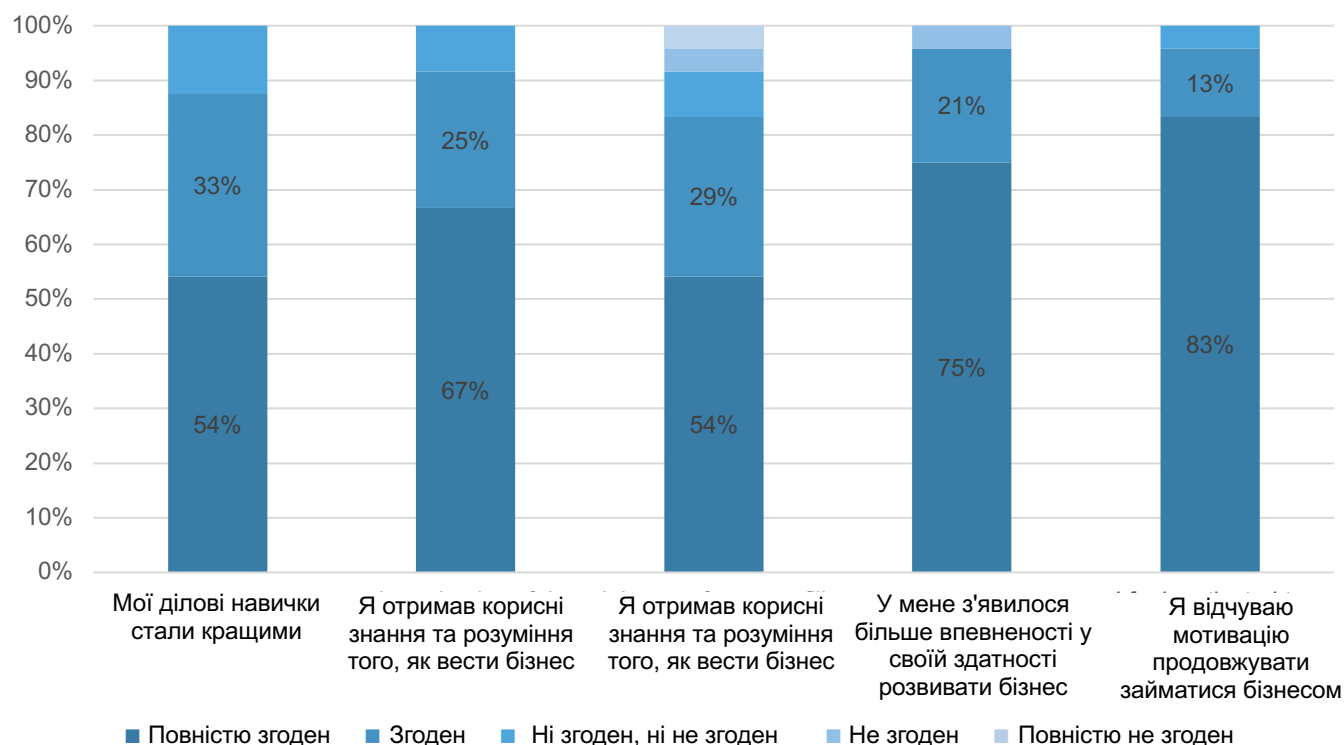
"Отримав багато нової інформації. Скоригував використання особистих ресурсів і розглянув варіанти пошуку нових ринків збуту. Розширив базу знань щодо впровадження бізнесу", —
Агробізнес, Красилівська громада.

Дмитро Устенко

Анкета також містила запитання, що мали визначити, як самі підприємці сприймають можливу користь від навчання. Респондентів попросили зазначити, наскільки вони згодні з наступним запитанням (див. рисунок нижче). Частка респондентів, які відповіли на це опитування, становить 41%. Серед респондентів 87% МСП-переможців погоджуються з твердженням "Мої бізнес-навички стали кращими"

Вкажіть наскільки Ви згодні з наступними твердженнями

Вплив набуття нових професійних навичок для МСП-слухачів розраховується наступним чином:

Радіус дії	x	Глибина змін	x	Фінансовий проксі-показник навичок	x	Атрибуція	=	Соціальна цінність
К-сть осіб, які отримують вигоду	x	Наслідок набуття навичок	x	1500 грн	x	0,5	=	Соціальна цінність

Набуття нових професійних навичок вимірювалося та оцінювалося однаково, як для МСП-слухачів, так і для МСП-переможців. Загальний бал склав 0,74 і був застосований до 58 МСП.

Таблиця 14. Наслідок набуття навичок

Наслідок набуття навичок	МСП-слухачі	
Мої ділові навички стали кращими		
	Пропорція	Підрахунок балів
Повністю згоден	54%	1
Згоден	33%	0,5
Ні згоден, ні не згоден	13%	0,25
Не згоден	0%	0
Повністю не згоден	0%	0
Загальний бал		0,74

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням темпів скорочення за рік.

Таблиця 15. Соціальна цінність набуття нових професійних навичок для учасників тренінгу (грн)

Учасники тренінгу		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Набуття нових професійних навичок	1	1 544 250	50%	1,00	0,054	772 125
		2	772 125	40%	0,80	0,054	586 053
		3	772 125	30%	0,64	0,054	444 822
		4	772 125	20%	0,51	0,054	337 626
		5	772 125	10%	0,41	0,054	256 263
Всього			4 632 750				2 396 889

Нові працівники / працівники на збережених робочих місцях

Підвищення рівня економічної безпеки

Дані, надані МСП, показують, що середня заробітна плата працівників становить 7479 грн. Це значення застосовується до всіх працівників, які отримали роботу або чиї робочі місця були збережені завдяки програмі.

Дані про працівників

Кількість нових та чинних працівників розраховувалась наступним чином (див. Додаток 1, питання 48–54):

1. Згідно з опитуванням МСП, середня кількість працівників до початку програми становила 2,2 працівника на одне МСП, а середня кількість працівників на момент опитування — 3,8 працівника на одне МСП. Це означає збільшення на 1,6 працівника на одне МСП.

Таблиця 16. Дані опитування МСП щодо працівників

Працівники	Середній показник на одне МСП	Всього
До	2,2	129
Після	3,8	227
Плинність кадрів		
Звільнені працівники	1,1	64,5
Працівники, що вирішили звільнитися	0,2	10
Загальна кількість звільнених працівників	1,3	74,5
Нові співробітники		
Нові найняті працівники	2,2	132
Чиста кількість нового персоналу (нові працівники мінус загальна кількість звільнених)	1,0	57,5
Збережені робочі місця	1,9	114
Всього нових + збережених робочих місць	2,9	171,5
Інші працівники (всі працівники мінус нові робочі місця та збережені робочі місця)	0,9	55,5

2. Згідно з опитуванням МСП середня кількість звільнених працівників становила 1,1 працівника на одне МСП, а середня кількість працівників, які вирішили звільнитися, — 0,2 працівника на одне МСП. Це означає, що загалом залишилося 1,3 працівника на одне МСП.
3. Згідно з опитуванням МСП середня кількість нових працівників на одне МСП становила 2,2 працівника на одне МСП. Це призводить до чистого приросту 1,0 працівника на одне МСП (найнято 2,2 працівника на одне МСП, звільнено 1,3 працівника на одне МСП; розбіжність пов'язана з округленням).
4. Згідно з опитуванням МСП середня кількість збережених робочих місць становить 1,9 робочого місця на одне МСП. Це означає, що загальна кількість нових робочих місць (нетто) та збережених робочих місць дорівнює 2,9 робочого місця на одне МСП. **Це 171,5 працівника на всіх 59 МСП.**
5. На момент опитування МСП мали в середньому 3,8 працівника (див. пункт 1 вище). 2,9 з цих робочих місць були або новими (чистими), або збереженими (див. пункт 4 вище). Це означає, що решта (0,9 працівника на одне МСП) — це вже чинні працівники, чиї робочі місця збереглися б і без програми. **Це становить 55,5 працівника на 59 МСП.** Ці працівники називаються "чинними працівниками".

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням темпів скорочення за рік.

Таблиця 17. Соціальна цінність підвищення рівня економічної безпеки для нових працівників / працівників на робочих місцях, які були збережені (грн)

Нові працівники / працівники на збережених робочих місцях		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Підвищення рівня економічної безпеки	1	15 394 523	50%	1,00	0,054	7 697 261
		2	15 394 523	40%	0,80	0,054	5 842 324
		3	15 394 523	30%	0,64	0,054	4 434 401
		4	15 394 523	20%	0,51	0,054	3 365 769
		5	15 394 523	10%	0,41	0,054	2 554 664
Всього			76 972 614				23 894 419

Нові працівники / працівники на збережених робочих місцях

Покращення добробуту

Добробут працівників неможливо оцінити безпосередньо. Замість цього були використані дані зі Сполученого Королівства, які показують, що добробут людей, які працюють, на 0,04 пункти вище добробуту людей, які не працюють. Це підвищення добробуту стосувалося всіх працівників, які отримали роботу або чиї робочі місця були збережені завдяки програмі.

Добробут оцінюється у 2525 грн на особу на місяць – див. таблицю "Оцінка добробуту".

Таблиця 18. Добробут працевлаштованих людей у Сполученому Королівстві

Дані про зайнятість і добробут у Сполученому Королівстві	Шкала 0-40	Шкала 0-1
Зміна добробуту (за шкалою від 0 до 40), коли людина працює, а не безробітна	1583	0,039575

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням темпів скорочення за рік.

Таблиця 19. Соціальна цінність покращення добробуту для нових працівників / працівників на робочих місцях, які були збережені (грн)

Нові працівники / працівники на збережених робочих місцях		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Покращення добробуту	1	205 683	50%	1,00	0,054	102 841
		2	205 683	40%	0,80	0,054	78 058
		3	205 683	30%	0,64	0,054	59 247
		4	205 683	20%	0,51	0,054	44 969
		5	205 683	10%	0,41	0,054	34 132
Всього			1 028 415				319 248

Працівники (інші) (для чинних працівників)

Таблиця. Розрахунок підвищення заробітної плати

Зростання середньої заробітної плати працівників	6%
Місячна заробітна плата (поточна, грн)	7479
Підвищення заробітної плати (грн)	455

Підвищення рівня економічної безпеки

Дані, надані МСП, показують, що середня заробітна плата працівників становить 7479 грн. Згідно з опитуванням МСП заробітна плата працівників зросла на 6%. Це 455 гривень. Таким чином, підвищення заробітної плати на 455 грн використовується як показник підвищення рівня економічної безпеки для чинних працівників.

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням темпів скорочення за рік.

Таблиця 20. Соціальна цінність підвищення рівня економічної безпеки для чинних працівників (грн)

Працівники (інші / чинні працівники)		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Підвищення рівня економічної безпеки	1	302 962	50%	1,00	0,054	151 481
		2	302 962	40%	0,80	0,054	114 976
		3	302 962	30%	0,64	0,054	87 268
		4	302 962	20%	0,51	0,054	66 238
		5	302 962	10%	0,41	0,054	50 275
Всього			1 514 810				470 239

Виробники обладнання

Підвищення економічної безпеки постачальників в умовах обмежень воєнного часу та економічного спаду

Фінансовий прибуток для виробників обладнання включений в основну модель SROI. Цей фінансовий прибуток є витратами (за вирахуванням податків) на обладнання. Його включено, оскільки це вигода для українських компаній, а отже, і для української економіки. Однак такий наслідок зазвичай не враховується в аналізі SROI, і результати також показуються без урахування цього показника.

Таблиця 21. Дані виробників (грн)

Дані про виробників	
Загальні витрати на виробників	26 029 340
За вирахуванням податкових витрат виробників	22 441 014

Таблиця 22. Соціальна цінність підвищення економічної безпеки постачальників в умовах обмежень воєнного часу й економічного спаду для виробників обладнання (грн)

Виробники обладнання		Загальне значення	Кінцеве значення
	Підвищення економічної безпеки постачальників в умовах обмежень воєнного часу та економічного спаду	22 441 014	22 441 014
Всього			22 441 014

Громада

Податок, сплачений МСП (з доходу/прибутку)

Податок на прибуток розраховується для кожної компанії окремо наступним чином:

1. Для кожного МСП визначено тип сплачуваного податку. Податок розраховується для МСП, які сплачують 18% податку на прибуток, 5% податку на дохід або 2/3 податку на дохід.

- Остання група сплачувала 2% податку на прибуток до кінця липня 2023 року, а з серпня 2023 року — 5% податку на прибуток).
- Для інших груп податок не розраховується, оскільки невідомо, скільки б вони сплатили. Їхні податкові ставки становили 20%, 15%, 12% та 9% податку на прибуток.

2. Податок розраховується щомісяця для кожної компанії. Розрахунки базуються на фактичних показниках доходу та прибутку до червня 2023 року. За липень 2023 року й далі дані базуються на показниках за червень 2023 року.

3. Середній податок для всіх МСП розраховується для кожного місяця.

Таблиця 23. Середні податкові дані (грн)

Місяць	Середній дохід / корпоративний податок							
	Лютий 2023 року	Березень 2023 року	Квітень 2023 року	Травень 2023 року	Червень 2023 року	Липень 2023 року	Серпень 2023 року	Вересень 2023 року й далі
По факту	5804	6799	8260	11 455	12 521	12 521	13 024	13 024

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням

Таблиця 24. Соціальна цінність податку, сплаченого МСП (з доходу/прибутку), для громади (грн)

Громада		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Податок, сплачений МСП (з доходу/прибутку)	1	7 994 752	50%	1,00	0,054	3 997 376
		2	9 220 884	40%	0,80	0,054	3 499 387
		3	9 220 884	30%	0,64	0,054	2 656 081
		4	9 220 884	20%	0,51	0,054	2 016 001
		5	9 220 884	10%	0,41	0,054	1 530 171
Всього			44 878 287				13 699 016

Громада

Податок із заробітної плати

Податок із заробітної плати розраховується для нових працівників, які були прийняті на роботу на МСП.

1. Дані про фактичну кількість нових працівників, а також % сплаченого податку були надані МСП. Було проведено оцінку середньомісячної заробітної плати на одного працівника для кожного підприємства.

2. Потім за кожен місяць розраховувався щомісячний податок на працівників.

3. Середній податок для всіх МСП розраховується для кожного місяця. Для одного підприємця середній податок становить 4199 грн на місяць.

Результат соціальної цінності розраховувався на 5 років, оскільки модель продовжено на п'ятирічний період. Значення для наступних років було оцінено з урахуванням темпів скорочення за рік.

Таблиця 25. Соціальна цінність сплаченого податку з заробітної плати для громади (грн)

Громада		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
	Податок із заробітної плати	1	2 973 170	50%	1,00	0,054	1 486 585
		2	2 973 170	40%	0,80	0,054	1 128 338
		3	2 973 170	30%	0,64	0,054	856 423
		4	2 973 170	20%	0,51	0,054	650 037
		5	2 973 170	10%	0,41	0,054	493 387
Всього			14 865 851				4 614 770

Громада

Податок на придбання обладнання (податок на доходи фізичних осіб і військовий збір)

У разі придбання обладнання для МСП сплачувався як податок на доходи фізичних осіб, так і військовий збір. Частина податків була сплачена під час передання обладнання у

Таблиця 26. Соціальна цінність сплачених податків на придбання обладнання (податок на доходи фізичних осіб і військовий збір) для громади (грн)

Громада		Загальне значення	Кінцеве значення
	Податок на покупки (податок на доходи фізичних осіб і військовий збір)	3 588 326	3 588 326
Всього			3 588 326

Громада

Бенефіціари продовольчої безпеки

Не було можливості оцінити наслідки для бенефіціарів продовольчих банків безпосередньо з цими бенефіціарами. Замість цього було використано дані МСП, які показують вартість харчових продуктів, пожертвованих для продовольчих банків. Було розраховано середньомісячний показник, який використовувався для того, щоб показати вартість продовольчих пожертв для одержувачів продовольчого банку.

Таблиця 27. Вартість продовольчих пожертв (грн)

	Середній показник					
Місяць	Лютий 2023 року	Березень 2023 року	Квітень 2023 року	Травень 2023 року	Червень 2023 року	Липень 2023 року й далі
Середній показник	3243	4791	4461	5816	4886	4886

Таблиця 28. Соціальна цінність бенефіціарів продовольчої безпеки для громади (грн)

Громада		Рік	Загальне значення	Атрибуція	Скорочення	Облікова ставка	Кінцеве значення
Громада	Бенефіціари продовольчої безпеки	1	3 387 021	50%	1,00	0,054	1 693 511
		2	3 459 768	40%	0,80	0,054	1 313 005
		3	3 459 768	30%	0,64	0,054	996 588
		4	3 459 768	20%	0,51	0,054	756 424
		5	3 459 768	10%	0,41	0,054	574 136
Всього			17 226 095				5 333 664

ВИСНОВКИ

Коефіцієнт SROI визначає вартість прибутку від програми відносно витрат на досягнення цього прибутку, використовуючи загальну, а отже, порівнянну одиницю виміру, у цьому випадку — "Курс на незалежність". Це відношення приведеної вартості прибутку до приведеної вартості інвестицій. Наприклад, співвідношення 3:1 означає, що інвестиція в 1 долар приносить 3 долари соціальної цінності.

Таблиця 29. Загальна соціальна цінність за зацікавленими сторонами та коефіцієнт SROI

Зацікавлена сторона	Наслідки	Кінцева вартість, створена протягом 1-го року	Кінцева вартість, створена за 5 років	Кінцева вартість, створена протягом 1-го року	Кінцева вартість, створена за 5 років
МСП-переможці	Економічна безпека	6 799 516 грн	23 132 292 грн	172 058 євро	570 419 євро
	Добробут	63 302 грн	196 507 грн	1 602 євро	4 851 євро
	Вдосконалені навички	760 500 грн	2 360 801 грн	19 244 євро	58 276 євро
МСП-учасники	Вдосконалені навички	772 125 грн	2 396 889 грн	19 538 євро	59 167 євро
Родини МСП-переможців	Економічна безпека	25 370 903 грн	85 553 092 грн	641 998 євро	2 109 856 євро
	Добробут	141 625 грн	439 642 грн	3 584 євро	10 852 євро
Працівники	Економічна безпека	7 848 742 грн	24 364 658 грн	198 608 євро	601 436 євро
	Добробут	102 841 грн	319 248 грн	2602 євро	7880 євро
Виробники	Зростання бізнесу	22 441 014 грн	22 441 014 грн	567 858 євро	567 858 євро
Громада	Сплачені податки	9 072 288 грн	21 902 112 грн	229 570 євро	542 492 євро
	Продовольча безпека	1 693 511 грн	5 333 664 грн	42 853 євро	131 638 євро

Загальне значення	75 066 367 грн	188 439 919 грн	1 899 516 євро	4 664 725 євро
Інвестиції		37 933 869 грн		999 986 євро

Кожен 1 євро, інвестований у проект "Курс на незалежність", повертає суспільству від 5 євро у вигляді соціальних і економічних результатів, як-от економічна безпека та добробут, навчання та навички, а також економічні вигоди для українського суспільства.

	грн	євро
Загальна приведена розподілювана вартість	190 800 720	5 029 755
Інвестиції	37 933 869	999 959
Коефіцієнт SROI	5:1	5:1

ДОДАТОК 1

Анкета для 60 МСП-переможців

Привіт! Це дослідження проводиться в межах проєкту "Курс на незалежність", щоб дізнатися більше про вплив проєкту на Ваше життя та визначити проміжні результати.

Дані дослідження будуть використані в узагальненому вигляді, а будь-яка інформація про Вас і Ваш бізнес залишиться конфіденційною.

Заздалегідь дякуємо за Ваші відповіді!

Підтвердьте свою згоду на обробку даних.

о Підписуючи цей текст, відповідно до Закону України "Про захист персональних даних" я даю згоду на обробку й використання моїх даних, зазначених у цій анкеті, за допомогою інформаційно-телекомунікаційної системи бази персональних даних.

Розділ 1. Соціально-демографічні характеристики

1. Будь ласка, зазначте своє ім'я та прізвище:

1. Будь ласка, зазначте свою стать:

- Жінка

- Чоловік

- Не хочу відповідати

3. Скільки Вам років?

4. Будь ласка, зазначте кількість осіб, які проживають у Вашому домогосподарстві, включно з Вами:

- 1 особа

- 2 особи

- 3 особи

- 4 особи

- Інше (зазначте)_____

5. Скільки осіб із тих, що живуть з Вами, є дітьми віком до 18 років?

- 1
- 2
- 3
- Інше (зазначте) _____

6. Скількох осіб Ви підтримуєте фінансово? Будь ласка, зазначте осіб, які проживають у Вашому домогосподарстві, і яких Ви підтримуєте фінансово, а також осіб, які не проживають у Вашому домогосподарстві, але яких Ви підтримуєте фінансово.

[Відкрите запитання — числове значення].

7. Яких людей Ви підтримуєте фінансово? Будь ласка, перегляньте список, наведений нижче, і зазначте, скільком особам з кожної групи Ви надаєте фінансову підтримку.

(Під "Вашими дітьми" маються на увазі усиновлені діти або діти, за якими Ви доглядаєте, як за власними. Будь ласка, зазначте лише тих, кого Ви підтримуєте фінансово, а не тих, хто є фінансово незалежним від Вас).

- Діти (до 18 років), які проживають у Вашому домогосподарстві
- Ваші діти (старше 18 років), які проживають у Вашому домогосподарстві
- Діти (до 18 років), які проживають в іншому місці
- Ваші діти (старше 18 років), які проживають в іншому місці
- Ваш партнер
- Ваші батьки або батьки Вашого партнера
- Інші члени сім'ї
- Інші люди (будь ласка, зазначте) _____

8. Хтось із членів Вашої родини служить в армії?

- Так, 1
- Так, 2
- Так, 3
- Так (зазначте) _____
- Ні, ніхто.

9. Наскільки Ви згодні з наступними твердженнями?

		Повністю не згоден	Не згоден	Ні згоден, ні не згоден	Згоден	Повністю згоден	Н/Д
a	З огляду на все я загалом задоволений своєю роботою	1	2	3	4	5	6
b	З огляду на все я загалом задоволений своїм фінансовим становищем	1	2	3	4	5	6

10. Як Ви зазвичай витрачаєте свої гроші зараз. У середньому за місяць приблизно яка частка Вашого доходу витрачається на кожну з цих статей?

		%
a	Харчові продукти, напої та тютюн	
b	Комунальні послуги (електрика, вода, газ, опалення, стаціонарний телефон).	
c	Транспорт (громадський транспорт, паливо для автомобіля)	
d	Освіта (зокрема навчання, книги, витрати на дитячий садок)	
e	Здоров'я (зокрема ліки та медичне страхування)	
f	Одяг і взуття	
g	Товари тривалого користування (наприклад, меблі, побутова техніка, телевізор, автомобіль тощо)	
h	Оренда житла	

11. Чи залишається у Вашому домогосподарстві наприкінці звичайного місяця кошти, які можна покласти на заощадження? Приблизно скільки Ваше домогосподарство заощаджує за звичайний місяць?

12. Як Ви знаєте, війна впливає на нашу країну і на весь світ. Наскільки через війну погіршився фінансовий стан Вашого домогосподарства за останні два роки, і чи погіршився взагалі?

- Значно погіршився
- Трохи погіршився
- Без змін
- Трохи покращився
- Значно покращився

13. Який відсоток становить дохід від Вашої підприємницької діяльності у загальному доході Вашої сім'ї?

Наступні кілька запитань стосуються часу ДО того, як Ви отримали підтримку від програми "Курс на незалежність".

Згадайте, будь ласка, що було рік тому (ПІСЛЯ початку війни, але ДО того, як Ви почали отримувати підтримку за програмою "Курс на незалежність").

14. Наскільки Ви згодні з наступними твердженнями?

		Повністю не згоден	Не згоден	Ні згоден, ні не згоден	Згоден	Повністю згоден	Н/Д
a	З огляду на все я загалом був задоволений своєю роботою	1	2	3	4	5	6
b	З огляду на все я загалом був задоволений своїм фінансовим становищем	1	2	3	4	5	6
15.	Рік тому яку приблизно частку Вашого сімейного доходу Ви в середньому витрачали на кожну з цих статей щомісяця?						

		%
a	Харчові продукти, напої та тютюн	
b	Комунальні послуги (електрика, вода, газ, опалення, стаціонарний телефон).	
c	Транспорт (громадський транспорт, паливо для автомобіля)	
d	Освіта (зокрема навчання, книги, витрати на дитячий садок)	
e	Здоров'я (зокрема ліки та медичне страхування)	
f	Одяг і взуття	
g	Товари тривалого користування (наприклад, меблі, побутова техніка, телевізор, автомобіль тощо)	
h	Оренда житла	

16. Рік тому наприкінці звичайного місяця чи залишалися у Вашому домогосподарстві кошти, які можна було б покласти на заощадження? Приблизно скільки Ваше домогосподарство заощаджувало за звичайний місяць?

17. Пригадайте, будь ласка, який відсоток становив дохід від Вашої підприємницької діяльності у загальному доході Вашої сім'ї протягом звичайного місяця рік тому?

Розділ 2. Детальніше про бізнес

18. Скільки років Ви займаєтеся підприємництвом?

18. Як називається Ваш поточний бізнес?

18. У якому році була заснована/започаткована Ваша організація?

18. Будь ласка, зазначте громаду, де Ви зараз проживаєте або де знаходиться Ваш бізнес

:

18. Чи довелося Вам переміщати свій бізнес через війну?

- так

- ні

- інше _____

19. Будь ласка, зазначте, в якому регіоні працював Ваш бізнес до переїзду:

_____ (список регіонів)

20. Будь ласка, оберіть варіант, який найкраще описує офіційну форму реєстрації Вашої компанії:

(Ви можете обрати один варіант)

- Приватний підприємець (ПП)

- Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ)

- Приватне підприємство

- Муніципальне підприємство

- Сімейна ферма

- Інше _____

25. Зазначте, будь ласка, який відсоток податку Ви сплачуєте?

- 2% єдиний податок з обороту

- 5% єдиний податок з обороту

- 19% податок на прибуток

- Інше _____

26. Вкажіть, будь ласка, галузь, в якій працює Ваш бізнес (оберіть з таблиці):

- Фрукти та овочі

- Кондитерські вироби

- Молочні продукти

- Оброблені харчові продукти

- Бджільництво

- Нафтодобування

- Готові страви

- Комбікорм

- Рослини

- Зерно

- М'ясо

- Зернові та зернобобові культури

- Інше

27. Чи є діяльність Вашого бізнесу сезонною?
- Так (зазначте сезон у місяцях) _____
 - Ні, діяльність не сезонна

28. Чи ввели Ви в експлуатацію обладнання, яке отримали як грант?
- Так (зазначте, коли) _____
 - Ні (зазначте причину) _____

29. Чи почали Ви отримувати дохід від діяльності, для якої Ви отримали обладнання в межах гранту?
- Так (зазначте, коли) _____
 - Ні (зазначте причину) _____

Розділ 3. Про навчальні тренінги

У цьому розділі ми хотіли б дізнатися більше про Ваш досвід участі у тренінгах в межах програми "Курс на незалежність". Будь ласка, поділіться своїми враженнями та відчуттями щодо того, чи були заняття корисними, чи допомогли вони Вам краще зрозуміти щось тощо.

30. Як Ви вважаєте, які найбільші переваги участі у програмі "Курс на незалежність" для Вашої спроможності керувати власним бізнесом?

31. Як Ви вважаєте, які найбільші переваги участі у програмі "Курс на незалежність" для ефективності Вашого бізнесу?

32. Зазначте, будь ласка, наскільки Ви згодні з наступними твердженнями?

		Повністю не згоден	Не згоден	Ні згоден, ні не згоден	Згоден	Повністю згоден	Н/Д
a	Мої ділові навички стали кращими	1	2	3	4	5	6
b	Я отримав корисні знання й розуміння того, як вести бізнес	1	2	3	4	5	6
c	Мені легко заповнювати грантову заявку	1	2	3	4	5	6
d	У мене з'явилося більше впевненості у своїй здатності розвивати бізнес	1	2	3	4	5	6
e	Я відчуваю мотивацію продовжувати займатися бізнесом	1	2	3	4	5	6

Розділ 4. Зміни в бізнесі

33. Чи помітили Ви покращення умов Вашої роботи або ділової активності після початку проєкту?

- Так -> перейдіть до питання 34
- Ні -> перейдіть до питання 35
- Не впевнений -> перейдіть до питання 35

34. У якій сфері Вашого бізнесу Ви відчули / спостерігали покращення?

- Прибутковість бізнесу
- Кращі умови праці
- Збільшення обсягів виробництва
- Збільшення обсягів продажів
- Інше _____

35. Оцініть, будь ласка, у відсотках, яку частину Вашого поточного доходу від підприємницької діяльності Ви б не отримали, якби не брали участь у проєкті "Курс на незалежність".

36. Подумайте, будь ласка, про ефективність Вашого бізнесу в цілому (дохід, постачальники, нові клієнти, виробничі процеси тощо). Наскільки краще чи гірше працює Ваш бізнес порівняно з бізнес-планом?

- Більш ніж на 75% гірше
- На 50–75% гірше
- На 25–50% гірше
- До 25% гірше
- Так само як і в бізнес-плані
- До 25% краще
- На 25–50% краще
- На 50–75% краще
- Більш ніж на 75% краще

37. Чи співпрацюєте Ви з іншими підприємствами (купівля продукції у місцевого постачальника не враховується)?

- Так, з підприємствами територіальної громади -> перейдіть до запитання 38
- Так, з підприємствами інших громад -> перейдіть до запитання 38
- Ні -> перейдіть до запитання 39
- Інше _____

Якщо відповідь на запитання 37 "Так":

38. Розкажіть, будь ласка, про те, як Ви співпрацювали з іншими компаніями [Відкрите запитання]

39. Виберіть, будь ласка, зі списку те, що стосується планів, які Ви мали щодо Вашого бізнесу ДО участі в проєкті "Курс на Незалежності":

- Підтримувати чинних працівників
- Наймати більше нових працівників
- Підтримувати обсяги виробництва
- Збільшити обсяги виробництва
- Підтримувати поточні продажі
- Збільшити продажі
- Розширити мережу співпраці з іншими підприємствами

39. Будь ласка, оберіть зі списку те, що стосується Ваших майбутніх планів щодо Вашого бізнесу ЗАРАЗ:

- Підтримувати чинних співробітників
- Наймати більше нових працівників
- Підтримувати обсяги виробництва
- Збільшити обсяги виробництва
- Підтримувати поточні продажі
- Збільшити продажі
- Розширити мережу співпраці з іншими підприємствами

40. Чи стикалися Ви з труднощами в роботі Вашого бізнесу після початку проекту "Курс на незалежність"?

- Так (-> перейдіть до запитання 42)
- Ні (-> перейдіть до запитання 43)

41. Оберіть, будь ласка, напрямки діяльності, в якому виникли труднощі після початку проекту "Курс на незалежність":

- Пошук і наймання нових співробітників
- Налаштування робочих процесів
- Пошук ринків збуту
- Збільшення обсягів виробництва
- Інше _____

42. Як би Ви оцінили свій поточний фінансовий стан порівняно з тим, який був за 3 місяці до початку проекту?

- Значно покращився
- Покращився
- Залишився приблизно таким самим
- Погіршився
- Значно погіршився

43. Чи помітили Ви збільшення соціальних зв'язків або контактів у Вашому бізнесі після початку проекту?

- Так
- Ні
- Не знаю

44. Стосовно програми "Курс на незалежність" наскільки важливим, на Вашу думку,

		Зовсім не важливо	Не дуже важливо	Досить важливо	Дуже важливо	Не знаю
a	Нове обладнання	1	2	3	4	5
b	Ділові зв'язки	1	2	3	4	5
c	Навички та знання, отримані під час тренінгу	1	2	3	4	5
d	Наставництво та підтримка від співробітників "Астарті"	1	2	3	4	5
e	Нетворкінг (допомога у співпраці з "Астартою")	1	2	3	4	5

46. Чи розглядаєте Ви можливість участі в майбутніх проєктах, подібних до "Курсу на Незалежність"?

- Так
- Можливо
- Ні

47. Чи плануєте Ви подавати заявки на інші гранти в майбутньому?

- Так
- Можливо
- Ні

Розділ 5. Про співробітників

48. Зазначте, будь ласка, кількість працівників у Вашій компанії. [Відкрите запитання — числове значення]

49. Будь ласка, зазначте кількість оплачуваних працівників, які працювали у Вас ДО початку проєкту "Курс на незалежність".

50. Будь ласка, зазначте кількість друзів та членів сім'ї, які допомагають Вам у веденні бізнесу. Будь ласка, не зазначайте осіб, які працюють за найманням. [Відкрите запитання — числове значення]

Пригадайте, будь ласка, співробітників, які вже працювали у Вас ДО того, як Ви стали учасником програми "Курс на незалежність".

51. Чи проводили Ви скорочення штату / звільнення працівників ДО початку проєкту "Курс на незалежність"?

- Так, нам довелося звільнити певну кількість працівників (будь ласка, вкажіть, скільки саме)_____
- Так, тому що деякі співробітники вирішили піти від нас (зазначте, будь ласка, скільки)_____.
- Ні, скорочень/звільнень не було

52. Скільки робочих місць було збережено після початку проєкту "Курс на незалежність"?

Жодного

1

2

3

Інше _____

53. Чи змінювали Ви заробітну плату найманих працівників Вашої компанії?

- Так, підвищили заробітну плату (будь ласка, зазначте, наскільки приблизно заробітну плату було збільшено)
- Так, зменшили заробітну плату (будь ласка, зазначте, наскільки приблизно заробітну плату було зменшено)
- Ні, жодних змін у зарплаті не відбулося

54. Скільки нових співробітників ви найняли після початку проєкту?

Жодного

1

2

3

Інше _____

55. Стосовно співробітників, яких Ви найняли, будь ласка, зазначте, які з наступних груп Ви найняли після початку проєкту? (Оберіть усі відповідні варіанти)

Ветерани АТО [Відкрите запитання —числове значення]

Батьки багатодітних сімей

Самотні жінки з дітьми, вдови

Дружини/чоловіки військовослужбовців

Жертви домашнього насильства

Ветерани

Етнічні меншини

Люди з інвалідністю

Внутрішньо переміщені особи

Інше _____

Розділ 6. Добробут

56. Як Ви вважаєте, які найбільші переваги участі у проєкті "Курс на незалежність" особисто для Вас та Вашої родини ? [Відкрите запитання]

Запитувати лише у випадку, якщо в домогосподарстві учасника проживають інші люди

57. Подумайте, будь ласка, про свій досвід участі в програмі "Курс на незалежність" і про користь для Вас і Вашого бізнесу.

Чи вважаєте Ви, що участь у програмі, а також її вплив на Вас і Ваш бізнес, також принесли користь іншим членам Вашого домогосподарства?

- Так, це принесло їм фінансову вигоду
- Так, це принесло користь їхньому добробуту
- Так, це принесло їм фінансову вигоду та покращило їхній добробут
- Ні, це не пішло їм на користь
- Не знаю / вважаю за краще не говорити

58. Нижче наведено кілька тверджень про почуття та думки. Будь ласка, обведіть клітинку, в якій описується Ваш досвід щодо кожного з них за **останні 2 тижні**.

	Жодного разу	Рідко	Іноді	Часто	Весь час
Я з оптимізмом дивився в майбутнє	1	2	3	4	5
Я відчував себе корисним	1	2	3	4	5
Я відчував себе розслабленим	1	2	3	4	5
Я відчував інтерес до інших людей	1	2	3	4	5
У мене був запас енергії	1	2	3	4	5
Я добре справлявся з проблемами	1	2	3	4	5
Я ясно мислив	1	2	3	4	5
Я відчував себе добре	1	2	3	4	5
Я відчував близькість з іншими людьми	1	2	3	4	5
Я почувався впевнено	1	2	3	4	5
Я зміг визначитися щодо деяких питань	1	2	3	4	5
Я відчував, що мене люблять	1	2	3	4	5
Я цікавився новими речами	1	2	3	4	5
Я почувався бадьорим	1	2	3	4	5

59. Згадайте, будь ласка, що було рік тому (ПІСЛЯ початку війни, але ДО того, як Ви почали отримувати підтримку в межах програми "Курс на незалежність"). Як би Ви тоді відповіли на запитання? З наведених нижче тверджень, будь ласка, обведіть клітинку, у якій найкраще описується Ваш досвід щодо кожного з них рік тому.

	Жодного разу	Рідко	Іноді	Часто	Весь час
Я з оптимізмом дивився в майбутнє	1	2	3	4	5
Я відчував себе корисним	1	2	3	4	5
Я почувався розслабленим	1	2	3	4	5
Я відчував інтерес до інших людей	1	2	3	4	5
У мене був запас енергії	1	2	3	4	5
Я добре справлявся з проблемами	1	2	3	4	5
Я ясно мислив	1	2	3	4	5
Я відчував себе добре	1	2	3	4	5
Я відчував близькість з іншими людьми	1	2	3	4	5
Я відчував себе впевнено	1	2	3	4	5
Я зміг визначитися з думкою про деякі речі	1	2	3	4	5
Я відчував, що мене люблять.	1	2	3	4	5
Я цікавився новими речами	1	2	3	4	5
Я почувався бадьорим	1	2	3	4	5

Ворицько-Единбурзька шкала психічного здоров'я (WEMWBS) © Ворицький університет, 2006, всі права захищені

60. Чи є у Вас додаткові коментарі або відгуки щодо впливу проєкту на Вашу бізнес-діяльність?

Дякуємо, що поділилися з нами своїми думками!

ДОДАТОК 2

Анкета для 58 МСП-слухачів

Привіт! Це опитування проводиться в межах проекту "Курс на незалежність", щоб дізнатися більше про вплив проекту на Ваше життя.

Дані опитування використовуватимуться в узагальненому вигляді, а будь-які дані про Вас і Ваш бізнес залишаються конфіденційними.

Заздалегідь дякуємо за відповіді!

Підтвердьте свою згоду на обробку даних.

о Підписуючи цей текст, відповідно до Закону України "Про захист персональних даних" я даю згоду на обробку та використання моїх даних, зазначених у цій анкеті, за допомогою інформаційно-телекомунікаційної системи бази персональних даних.

Розділ 1. Соціально-демографічні характеристики

1. Будь ласка, зазначте своє ім'я та прізвище:

2. Будь ласка, зазначте свою стать:

- жінка
- чоловік
- не хочу відповідати

3. Скільки Вам років?

4. Наскільки Ви згодні з наступними твердженнями?

		Повністю не згоден	Не згоден	Ні згоден, ні не згоден	Згоден	Повністю згоден	Н/Д
a	З огляду на все я загалом задоволений своєю роботою	1	2	3	4	5	6
b	З огляду на все я загалом задоволений своїм фінансовим становищем	1	2	3	4	5	6

Розділ 2. Детальніше про бізнес

5. Скільки років Ви займаєтеся підприємництвом?

6. Як називається Ваш поточний бізнес?

7. У якому році він був заснований/започаткований?

8. Будь ласка, зазначте громаду, де Ви зараз проживаєте або де працює Ваш бізнес:

9. Чи довелося Вам переміщати свій бізнес через війну?

- Так
- Ні
- Інше _____

10. Зазначте, будь ласка, в якому регіоні працював Ваш бізнес до переїзду:
_____ (список регіонів)

11. Будь ласка, зазначте галузь, в якій працює Ваш бізнес (оберіть з таблиці):

- Фрукти та овочі
- Кондитерські вироби
- Молочні продукти
- Оброблені продукти харчування
- Бджільництво
- Нафтовидобування
- Готові страви
- Комбікорм
- Рослини
- Зерно
- М'ясо
- Зернові та зернобобові культури
- Інше _____

Розділ 3. Про навчальні тренінги

У цьому розділі ми хотіли б дізнатися більше про Ваш досвід участі у тренінгах в межах програми "Курс на незалежність". Будь ласка, поділіться своїми враженнями та відчуттями щодо того, чи були заняття корисними, чи допомогли вони Вам краще зрозуміти щось тощо.

12. Як Ви вважаєте, які найбільші переваги участі у навчальному курсі від проєкту "Курс на незалежність" для Вашої спроможності вести власний бізнес?

14. Зазначте, будь ласка, наскільки Ви згодні з наступними твердженнями?

		Повністю не згоден	Не згоден	Ні згоден, ні не згоден	Згоден	Повністю згоден	Н/Д
a	Мої ділові навички стали кращими	1	2	3	4	5	6
b	Я отримав корисні знання й розуміння того, як вести бізнес	1	2	3	4	5	6
c	Мені легко заповнювати грантову заявку	1	2	3	4	5	6
d	У мене з'явилося більше впевненості у своїй здатності розвивати бізнес	1	2	3	4	5	6
e	Я відчуваю мотивацію продовжувати займатися бізнесом	1	2	3	4	5	6

Розділ 4. Зміни в бізнесі

15. Чи відчули Ви покращення своєї підприємницької діяльності після участі у тренінгах проєкту "Курс на незалежність"?

- Так
- Ні
- Не знаю

16. У якій сфері бізнесу Ви відчули/спостерігали покращення?

- Прибутковість бізнесу
- Кращі умови праці
- Збільшення обсягів виробництва
- Збільшення обсягів продажів
- Інше _____

17. Оцініть, будь ласка, у відсотках, яку частину Вашого поточного підприємницького доходу Ви б не отримали, якби не взяли участь у навчальному курсі від проєкту "Курс на незалежність".

18. Чи помітили Ви збільшення соціальних зв'язків або контактів у Вашому бізнесі після початку проєкту?

- Так
- Ні
- Не знаю

19. Стосовно програми "Курс на незалежність" наскільки важливим, на Вашу думку, був кожен з наступних напрямків програми для підтримки Вашого бізнесу?

		Зовсім не важливо	Не дуже важливо	Досить важливо	Дуже важливо	Не знаю
a	Ділові зв'язки	1	2	3	4	5
b	Навички та знання, отримані під час тренінгу	1	2	3	4	5
c	Нетворкінг (допомога у співпраці з "Астартою")	1	2	3	4	5

20. Чи розглядаєте Ви можливість участі в майбутніх проєктах, подібних до "Курсу на Незалежність"?

Так
Можливо
Ні

21. Чи плануєте Ви подавати заявки на інші гранти в майбутньому?

Так
Можливо
Ні

22. Чи є у Вас додаткові коментарі або відгуки щодо впливу проєкту на Вашу діяльність?

Дякуємо, що поділилися з нами своїми думками!

ДОДАТОК 3

Анкета для виробників обладнання

Привіт! Це опитування проводиться в межах проєкту Агрохолдингу "Астарта" та БФ "Повір у себе" "Курс на незалежність", для якого у Вас було закуплено обладнання та передано малим підприємцям у громадах.

Агрохолдинг "Астарта" та БФ "Повір у себе" мають на меті дізнатися більше та оцінити вплив проєкту як на підприємців, так і на залучених партнерів/постачальників. Дані опитування використовуватимуться використані в узагальненому вигляді, а будь-яка інформація про Вас і Вашу компанію залишиться конфіденційною.

Заздалегідь дякуємо за Ваші відповіді!

Підтвердьте свою згоду на обробку даних.

о Підписуючи цей текст, відповідно до Закону України "Про захист персональних даних" я даю згоду на обробку й використання моїх даних, зазначених у цій анкеті, за допомогою інформаційно-телекомунікаційної системи бази персональних даних.

Розділ 1. Соціально-демографічні характеристики

1. Будь ласка, зазначте своє ім'я та прізвище:

2. Яку посаду Ви обіймаєте в компанії?

Розділ 2. Детальніше про бізнес

3. Як називається Ваша компанія?

4. Що з наведеного нижче найкраще описує Вашу компанію:

- Виробляє продукцію тільки для внутрішнього ринку
- Виробляє продукцію як для внутрішнього, так і для експортного ринку
- Виробляє продукцію тільки для експорту

5. Будь ласка, зазначте, яку продукцію виробляє Ваша компанія?

6. В якому регіоні зараз знаходиться Ваша компанія? (Виберіть з розкритого списку регіонів)

7. Чи довелося Вам переміщати свій бізнес через війну?

- Так

- Ні

- Інше _____

8. Будь ласка, зазначте, в якому регіоні працювала Ваша компанія до переїзду: _____ (список регіонів)

9. Наскільки змінився фінансовий стан Вашої компанії після ескалації війни?

• Значно погіршився

• Трохи погіршився

• Без змін

• Трохи покращився

• Значно покращився

Розділ 3. Про обладнання для проекту "Курс на незалежність".

У цьому розділі нам цікаво дізнатися більше про те, як замовлення від БФ "Повір у себе" в межах проекту "Курс на незалежність" вплинули на діяльність Вашої компанії.

10. Уточніть, будь ласка, за який період були виконані замовлення від БФ "Повір у себе" (зазначте місяць(-і) поточного року)

11. Оцініть, будь ласка, фінансовий стан компанії на момент виконання замовлення у порівнянні з початком повномасштабної війни.

• Набагато гірше ніж у перші місяці після 24 лютого 2022 року.

• Трохи гірше ніж у перші місяці після 24 лютого 2022 року.

• Так само як і в перші місяці після 24 лютого 2022 року.

• Дещо краще ніж у перші місяці після 24 лютого 2022 року.

• Набагато краще ніж у перші місяці після 24 лютого 2022 року.

12. Який відсоток від загального обсягу продажів (у грошовому еквіваленті) склали замовлення від БФ "Повір у себе" відносно загального обсягу продажів за цей місяць?

13. Який відсоток від загального обсягу продажів (у грошовому еквіваленті) склали замовлення від БФ "Повір у себе" відносно загального обсягу продажів за останні 12 місяців?

14. Оцініть, наскільки загалом важливим було замовлення від БФ "Повір у себе" для покращення фінансового стану Вашої компанії?

- Дуже важливе (5)
- Помірно важливе (4)
- Нейтральне (3)
- Не дуже важливе (2)
- Зовсім неважливе (1)

15. Чи вплинуло постачання обладнання для БФ "Повір у себе" на отримання Вами інших подібних замовлень від благодійних фондів / міжнародних організацій / іншого бізнесу?

- Так -> перейдіть до запитання 16
- Ні -> перейдіть до запитання 18
- Важко сказати

16. Будь ласка, зазначте кількість подібних контрактів:

17. Який відсоток від місячного обсягу продажів (у грошовому еквіваленті) становлять ці угоди?

18. Як продаж обладнання для БФ "Повір у себе" вплинув на репутацію Вашої компанії серед клієнтів на ринку в цілому?

19. Чи є у Вас додаткові коментарі або відгуки щодо впливу замовлення від БФ "Повір у себе" на діяльність Вашої компанії?

Дякуємо, що поділилися з нами своїми думками!